

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2004/05:41

Stenografiska
uppteckningar
2004/05:41

Fredagen den 15 juli

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Laila Freivalds

Statssekreterare Lars Danielsson

Återrapport från ministerrådsmöte den 13 juni 2005

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 18–19 juli 2005

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar Laila Freivalds och Lars Danielsson och medarbetare välkomna. Vi börjar med allmänna rådet och går senare över till yttre förbindelser.

Vi börjar med en återrapport från tidigare ministerrådsmöte.

Anf. 2 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Nämnden har ju fått den skriftliga rapporten från förra rådsmötet, som ägnades helt åt förberedelser inför Europeiska rådet. Statsministern har också i särskild ordning informerat om utfallet av det mötet, så jag har egentligen ingenting att tillägga vad gäller återrapporten.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då inga frågor ställs om återrapporten godkänner vi den och tar punkterna som rör kommande ministermötet vad avser allmänna rådet.

Finns det något att säga om resolution och beslut till yttrande? Om inte går vi över till ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 4 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Vid mötet kommer det brittiska ordförandeskapet att informera om sitt arbetsprogram för hösten 2005. Vi förutser ingen diskussion om det, utan man gör detta bara för information. Låt mig ändå mycket kort säga några ord om det brittiska ordförandeskapet. Det äger rum i en tid då osäkerheten om unionens färdriktning kanske är större än på mycket länge. Våra brittiska vänner kommer uppenbarligen i god brittisk tradition att vara ganska försiktiga inte minst inledningsvis när det gäller hur man ska driva olika frågor inom de kommande sex månaderna. I särskilt känsliga frågor, som det finansiella perspektivet och tjänstedirektivet där man vet att det finns olika uppfattningar, kommer man att ägna sig åt ganska omfattande bilaterala konsultationer med medlemsstaterna innan man bestämmer sig hur hårt man kan driva dessa konkret under den sex-

månadersperiod som precis har börjat. Vi tror att det är en klok och positiv ansats.

Terrordåden i London kommer givetvis att kasta sin skugga över höstens arbete. Där har justitie- och inrikesministrarna redan träffats, och jag vet att statssekreteraren Eliasson kommer att informera om det mötet senare i dag.

Generellt sett kan man säga att vi från svensk sida stöder det brittiska ordförandeskapets prioriteringar. Vi välkomnar det fokus man sätter på Afrika, miljö- och klimatfrågor, rätts- och inrikesfrågor, liksom givetvis ett framgångsrikt EU-agerande under FN:s högnivåmöte. Den fortsatta utvidgningsprocessen är också central, den återkommer utrikesministern till lite senare.

Tillväxt och sysselsättning är naturligt centrala frågor under det brittiska ordförandeskapet. Där har vi i mångt och mycket, om än icke i alla delar, samma uppfattning som det brittiska ordförandeskapet. Vi kanske ser lite olika på den så kallade sociala dimensionen av det här arbetet. Det tar sig uttryck i till exempel vår lite grann skiljaktiga syn på arbetstidsdirektivet. Men vi tror att britererna på ett sedvanligt omsorgsfullt sätt kommer att driva de här frågorna framåt, så långt det går givet den oenighet som jag nyss refererade till.

Vad jag särskilt vill peka på som positivt är att den brittiska miljödagordningen förefaller mycket ambitiös. Där har vi två element som är viktiga. Vi har översynen av hållbarhetsstrategin som blev särskilt central. Den är viktig för oss, för denna strategi föddes under vårt ordförandeskap under 2001. Vi har också de viktiga frågorna om det som i brist på bättre begrepp kallas för post Kyoto, det vill säga vad som kommer efter Kyotoavtalet, när det löper ut 2012. Där kommer det att vara ett viktigt möte mellan de så kallade *contracting parties* i höst i Montreal. Vi hoppas och tror att britererna ska kunna driva på, så att EU kan ha en progressiv ansats i förhandlingarna på samma sätt som unionen har haft i förhandlingarna om Kyotoavtalet.

När det gäller de ekonomiska reformerna har man från brittisk sida lyft fram vikten av regelförbättringar. Man brukar lite stillsamt säga: Vem är mot regelförbättringar? Men ändå, det är en viktig fråga.

Tjänstedirektivet är också en viktig fråga. Där har britererna en hög ambition, kanske en något orealistisk ambition, givet de besvärliga diskussioner som har varit i den här frågan. Man siktar mot ett politiskt genombrott, säger man. Det förutsätter dock en hel del saker. Parlamentet ska avsluta sin läsning, kommissionen ska leverera den beställning som Europeiska rådet gav vid sitt marsmöte. Det förefaller som att den tidtabell som britererna har kanske är aningen ambitiös. Men det är bättre att sikta högt än att inte sikta alls.

När det gäller det finansiella perspektivet räknar vi möjligen med vissa indikationer från ordförandeskapet vid allmänna rådet nu på måndagen på hur man tänker hantera frågan. Det man har sagt hittills är att man vill försöka föra förhandlingarna framåt, att man vill försöka se om det går att nå en uppgörelse i december. Vi tycker att det är bra att man har en så pass hög ambition. Vi vet alla svårigheterna, vi vet alla de upprörda känslor som finns efter det besvärliga toppmötet i juni. Men det är givetvis ändå viktigt att också under det brittiska ordförandeskapet, givet de problem som ändå finns med den brittiska rabatten, försöka se om

man kan nå en överenskommelse. Huruvida detta går ber jag att få återkomma till.

För svensk del fortsätter vi nu ett ganska intensivt alliansbyggande för att se hur vi på bästa sätt kan stärka våra positioner inför förhandlingarna om det finansiella perspektivet. Man kan väl, utan att överdriva alltför mycket, säga att i den konstellation som vi har samarbetat mycket med, den så kallade G 6-gruppen, alltså de sex stora nettobetalarerna, är enigheten kanske inte riktigt lika stor som den var tidigare, givet bekymret vid toppmötet. Det är klart att den franska positionen nu skiljer ut sig ganska mycket från de övriga G 6-länderna, kanske också den tyska. När det gäller den tyska positionen har vi dessutom det tillägg till osäkerheten som det kommande tyska valet innebär och som möjligen kan ändra de tyska positionerna.

Som sagt fortsätter vi, inte minst i ett nordisk-baltiskt sammanhang, att samordna kring detta.

Låt mig till sist bara säga att vi räknar med viss information från ordförandeskapet på måndagen om det planerade informella toppmötet i oktober. Det verkar bli så att man ersätter det ordinarie toppmötet den 27–28 oktober med ett informellt toppmöte där tanken är att man, med utgångspunkt i en rapport som kommissionen har utlovat om hållbarheten i den europeiska sociala modellen, ska ha en inledande diskussion om EU:s framtid. Det är alltså inte fråga om att diskutera fördraget, inte fråga om att diskutera det finansiella perspektivet igen, utan det skulle vara en mer högtflygande diskussion, en informell sådan. Det tror vi är klokt, givet den situation som vi har med de meningsmotsättningar som finns. Vi tror att britten gör rätt när de väljer den informella formen, för att sedan förhoppningsvis kunna bereda marken för överenskommelser framför allt om det finansiella perspektivet längre fram.

Detta, herr ordförande, är i korta drag det vi förväntar oss av den redovisning som britten ger på måndagen. Med tanke på att det är en informationspunkt är det inte regeringens avsikt att på annat sätt kommentera det än vad jag redan har gjort.

Anf. 5 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Tack för redogörelsen. Den var något fylligare än den rätt så kortfattade sammanfattning som vi fick inför mötet där man pratar om *social Europe*. Det var uppenbart att Blair verkligen prisades i Europaparlamentet för att han vågar tala klarspråk om den europeiska sociala modellen med väldigt många arbetslösa människor och en stagnerande ekonomi. Här har vi i Sverige en anledning att verkligen understödja de höga ambitioner och den tidtabell som ändå verkar finnas både för arbetstidsdirektivet och för tjänstedirektivet så att det ska snabbas på och inte läggas i kylskåp.

Dessutom kommer britten att efterträdas av ett österrikiskt och ett finländskt ordförandeskap. Det finns väl anledning både för *good governance* internt och för *better regulations* i EU-lagstiftningen rent allmänt under de kommande ordförandetiderna. Jag är väldigt optimistisk inför det här ordförandeskapet, även om det överskuggas av ett skört EU just nu och av kampen mot terrorism.

Nu nämnde statssekreteraren ingenting om de utrikes relationerna. Jag tror inte att vi ska återkomma till någon diskussion om arbetspro-

2004/05:41

15 juli

grammet, men även där är det oerhört viktigt att Sverige upprätthåller vaktsläendet om den transatlantiska relationen, som ju blir oerhört viktig under det här halvåret med tanke på utvecklingen i Iran och Irak. Där är det väldigt skönt att veta, tycker jag, att vi har ett brittiskt ordförandeskap just nu.

Anf. 6 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Jag delar Gunilla Carlssons bedömning. Det är bra att det finns en optimism i dessa svåra tider. Jag vill bara peka på en sak när det gäller arbetstidsdirektivet, som ju är en punkt där vi har skilt oss åt en del från britterna i synen. Vi har faktiskt kommit en bra bit på väg i en bilateral dialog med britterna, som förhoppningsvis kan lägga grunden för en överenskommelse som kanske kan accepteras av hela medlemskollektivet. Där är risken för kylskåp eller frysbox mindre.

Tjänstedirektivet är knepigare, det är bara att konstatera det. Där är skiljelinjerna betydligt större. Där finns det, som vi ser det, ett klart svenskt intresse att söka få ett tjänstedirektiv. Det ligger i vårt intresse att få denna viktiga sektor hanterad i ett direktiv, samtidigt som vi har ett antal önskemål från regeringens sida som vi vill se tillgodosedda innan vi kan acceptera ett direktiv. Men där är som sagt skiljelinjerna ganska stora.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen. Vi tackar Lars Danielsson och medarbetare.

Då börjar vi med återrapport från tidigare ministerrådsmöte.

Anf. 8 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nämnden har ju fått en rapport på vanligt sätt, men jag kan kort kommentera det som skedde vid det mötet den 13 juni.

Det beslutades om Kuba, och vi fick gehör för att stärka skrivningarna om mänskliga rättigheter och demokrati. Dessutom blev det en tydlig enighet bland medlemsländerna om en gemensam hållning gentemot Kuba.

Vi diskuterade också FN:s högnivåmöte, och det återkommer jag till i dag. Det är på måndagens agenda igen.

För Uzbekistans del diskuterades bland annat att tillsätta ett särskilt sändebud för EU. Utvecklingen i landet fördömdes i mycket tydliga ordalag. Dessutom uppmanades Uzbekistan att underlätta för olika hjälporganisationer att verka i landet. Men tyvärr får jag anledning att återkomma till Uzbekistan i dag.

Vårt förslag om att utse ett särskilt sändebud till Irak mottogs positivt av de andra länderna. Vid mötet i juni beslutades att inleda en ökad EU-närvaro i Irak och att följa EU Just Lex arbete där.

Baserat på den här utvecklingen kommer en diskussion om ett sändebud i Irak att äga rum i september. Då avser ordförandeskapet att återuppta frågan.

Det antogs slutsatser om Kroatien. Ärendet är uppe igen på måndagen, så jag återkommer till det.

På lunchen diskuterades Kosovo. Kommissionär Rehn underströk vikten av det europeiska perspektivet för Kosovo. Rehn poängterade

vikten av säkerhet och fortsatta ekonomiska reformer i området. Han menade vidare att ledarskapet i Kosovo måste förstärkas. Rehns analys fick också stöd av merparten av utrikesministrarna.

2004/05:41

15 juli

Mellanöstern hanterades också i samband med lunchen. Det återkommer jag till, för det är uppe på måndagen.

Vid mötet diskuterades även förberedelserna inför toppmötet mellan EU och USA. Det ägde rum i Washington den 20 juni. Agendan var bred och inkluderade bland annat ekonomiskt samarbete, miljöfrågor, utvecklingsfrågor, Afrika, Kina, Mellanöstern, Irak, Iran, EU:s grannlandspolitik och Ryssland. Man antog vid det toppmötet åtta gemensamma deklARATIONER, bland annat om demokrati och mänskliga rättigheter, FN-stadgan, nedrustning och terrorism. Man antog ett gemensamt arbetsprogram om icke-spridning av massförstörelsevapen.

Sammantaget får man väl säga att det blev ett relativt stort fokus på multilaterala frågor, inklusive till exempel FN-reformen och icke-spridning. Det här var något som Sverige efterlyste och eftersträvade.

Anf. 9 LARS LINDBLAD (m):

Jag har en fråga om Kuba, egentligen hur utrikesministern agerade och om utrikesministern uttalade sig under den punkten.

Anf. 10 BO KÖNBERG (fp):

Jag har också en fråga om Kuba och en om FN. Att det har skrivits mera om mänskliga rättigheter i samband med Kuba är förstås alldeles utmärkt. Jag undrar bara om det råder bred enighet mellan EU-länderna om hållningen till Kuba. Vill utrikesministern något utveckla innehållet i det? Några av oss har varit klart bekymrade över den hållning EU på senare tid har intagit till Kuba. Är det fråga om dramatiska förbättringar är vi förstås glada.

Vad gäller FN:s högnivåmöte och frågan om den rapport från Ping som man från EU-håll och även från svenskt håll, antar jag, har varit positiv till undrar jag hur det ser ut med frågan om kommittén för mänskliga rättigheter. Det förefaller vara en viss skillnad mellan Ping och vad som har framförts tidigare från Annan vad gäller kraven på de länder som ska få sitta i kommittén om mänskliga rättigheter. Är det så att det finns anledning att vara något mera skeptisk än vad man var på mötet?

Anf. 11 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

När det gäller Kuba försöker jag erinra mig vad jag sade vid mötet; alla sådana möten flyter ihop. Jag yttrade mig under den punkten. Det var om att ha starkare skrivningar både om mänskliga rättigheter och demokrati, och jag fick ett starkt stöd för det.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

FN återkommer jag till, för det finns på dagens dagordning.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner återrapporten och går in på kommande minister-rådsmöte. Då har vi först A-punktslistan. Finns det något att säga om den?

Anf. 13 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Ja, det gör det. Kan vi ta den sist, för det är ganska många A-punkter?

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Men det kommer många under frågan om utvidgningen också, så jag tänkte att det var enklast att börja med den. Men om ni har gått igenom och förberett det hela så, blir det enklast att göra så som ni förberett det.

Vi går alltså in på utvidgningen.

Anf. 15 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Ordföranden har sagt att man inte vill ha någon diskussion om utvidgningen vid det här mötet. Men jag är inte säker att det inte ändå blir en viss diskussion.

Regeringen kan stödja kommissionens förslag till förhandlingsram för Turkiet. Det avspeglar det som beslutades vid Europeiska rådet i december. När det gäller den turkiska reformprocessen kan jag säga att under våren har den utmanats av nationalistiska krafter i Turkiet som oroar sig för konsekvenserna av reformarbetet och närmandet till EU. För att stödja regeringen och säkra en fortsatt reformprocess är det naturligtvis av största vikt att EU inte backar om målet om ett fullvärdigt medlemskap för Turkiet, givetvis den dag landet uppfyller alla de krav som ställs på reformarbetet.

När det då gäller Kroatien är regeringen positiv till att inleda anslutningshandlingar med Kroatien så snart landet uppfyller kravet på fullt samarbete med tribunalen i Haag. Det samarbetet är, anser vi, en viktig del i Kroatiens uppfyllande av de politiska Köpenhamnskriterierna. För närvarande gör tribunalen bedömningen att Kroatien inte samarbetar fullt ut.

Efter sommaruppehållet kommer domstolen att på nytt värdera läget, bland annat på basis av hur den kroatiska regeringen har genomfört den handlingsplan som har utarbetats under våren. Efter det kommer rådet att återkomma till frågan.

Jag kan lägga till att jag besökte Kroatien för ett par dagar sedan och fick en bra presentation av den handlingsplan som har antagits. Den ser bra ut, men man har anledning att understryka att det inte räcker med att ha en handlingsplan. Det gäller att genomföra den och också att se till, förhoppningsvis, att det man genomför leder till resultat. Ett av de viktigaste resultaten är att general Gotovina levereras till Haag. Förhoppningsvis innebär handlingsplanen att det sker saker i Kroatien så att när vi återkommer till frågan efter sommaruppehållet ser situationen bättre ut än hittills. Men det är viktigt att avvakta det.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Då ingen begär ordet konstaterar jag att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Det finns ett antal punkter som, om jag förstått det rätt, har alla gått över till A-punktlistan. Då går vi över till yttre förbindelser.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Bland yttre förbindelser är först frågan om FN:s toppmöte.

Anf. 19 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi ska diskutera förberedelserna inför FN:s möte i september och det meddelande som kommissionen har presenterat. Jag vet att EU-nämnden fick kommissionens meddelande i morse, så det var lite sent.

Kommissionens meddelande överensstämmer i stora drag med den politik som vi har fört i den här frågan. Men vi tycker att det föreligger några brister ändå. Det hade varit önskvärt att dokumentet hade utvecklats ytterligare i vissa frågor. Framför allt hade vi gärna sett tydligare skrivningar och hänvisningar när det gäller mänskliga rättigheter och hälsa. Men de brister som finns i kommissionens meddelande är inte så allvarliga att vi inte kan välkomna dokumentet.

Det är viktigt att EU agerar mycket kraftfullt för att stödja reformprocessen och för att tillse att konkreta resultat uppnås på toppmötet i september.

Vi stöder de övergripande förslag till prioriteringar som presenteras i utkastet till rådsslutsatser. Prioriteringarna ligger helt i linje med vår svenska politik. Vi avser därför att stödja rådsslutsatserna.

Anf. 20 KARIN GRANBOM (fp):

Jag har försökt att läsa ut regeringens ställningstagande när det gäller själva organisationen av FN. Där ska det ske bland annat en reformering. Då skulle jag vilja fråga hur regeringen ställer sig om ett antal av de nya medlemmarna i säkerhetsrådet ska få vara permanenta. Vi i Folkpartiet tycker att det vore bättre med ett roterande medlemskap och inga nya permanenta medlemmar. Det skulle ge en bättre maktspridning, och det kunde även ske vissa förändringar över tid om det blev ett roterande medlemskap för de nya medlemmarna.

Det är min första fråga. Hur ställer sig regeringen till det?

Sedan är det frågan om rådet för mänskliga rättigheter. I dag finns vissa länder som själva inte i tillräcklig grad lever upp till kraven när det gäller mänskliga rättigheter som sitter i kommittén, och de hindrar arbetet med att effektivt driva på frågan om mänskliga rättigheter. Vi anser att det ska vara en hög nivå i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati i de länder som ska få finnas med i rådet. Vi hoppas att regeringen driver på detta.

Jag har förstått att Pings rapport inte är riktigt lika tydlig när det gäller att FN ska vara skyldigt att skydda mot folkmord. Jag vet att utrikesministern tidigare har understrukt att detta är viktigt. Jag hoppas att hon fortsätter att göra detta.

I en artikel som utrikesministern har skrivit avslutar hon med att säga att hon intensivt ska söka stöd hos andra, bland annat i de nordiska länderna, i vängrupper, i bilaterala samtal med u-länder och även direkt med FN. Vad har gjorts och vad kommer att göras fram till FN-mötet?

Anf. 21 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det blir lätt alldeles för svenska frågor, men med tanke på att EU:s utrikes- och säkerhetspolitik formeras av 25 medlemsstater är det viktigt vad varje enskilt land gör.

Hur ställer sig först och främst Sverige i fråga om Italien och Tyskland? Kommer man att stödja deras kandidaturer i säkerhetsrådet? Eftersom regeringen, och även oppositionen, tycker att det på sikt ändå vore rimligt att EU har en egen representation i säkerhetsrådet – även om det verkligen ligger i framtiden – skulle man tycka att ju fler EU-länder som kommer in i kretsen av säkerhetsrådsmedlemmar, desto svårare kommer det att bli att hitta en gemensam linje framöver. Vad säger regeringen till Italien och Tyskland, som också är EU-medlemsstater, om deras kandidaturer?

Jag ser också i kommissionens rapport att man lyfter fram *democracy fund* som ett välkommet initiativ. Vi diskuterade detta en gång i utrikesutskottet. Då verkade det som att regeringen knappt hade hunnit uppmärksamma förslaget. Det verkade finnas en ljum inställning. Tänker man biträda de slutsatser som kommissionen för fram vad gäller en demokratifond i FN?

Anf. 22 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Först och främst tycker jag att vi behöver ha en diskussion inför förberedelserna till FN-mötet i september. Den diskussion jag tycker att vi ska ha i EU-nämnden ska handla om de ställningstaganden som Sverige gör i samband med de beslut som EU fattar. En hel del av de frågor som har ställts hittills i dag är inte föremål för ställningstagande vid Gaercmötet. Därför tycker jag inte att vi ska fördjupa oss i det nu. Däremot vill jag understryka att frågorna måste diskuteras. Vi bör överväga i vilken form det sker, utöver den form vi redan har mellan regeringen och riksdagen som sådan.

Låt mig gå in på några av frågorna.

Säkerhetsrådets sammansättning är inte en fråga som EU tar ställning till. Det har bland annat att göra med att det finns olika meningar inom EU i den frågan. Däremot är det en fråga som Sverige agerar mycket aktivt i i samband med förberedelserna i New York och i relation till en rad av intressenter över hela världen.

Jag fick frågan om vad jag har gjort för att söka stöd för Sveriges positioner. En av de saker där jag tycker att riksdagen skulle behöva få en ordentlig redovisning av är det mycket omfattande och ingående arbete som har pågått under lång tid och pågår väldigt intensivt just nu. Det gäller bland annat mot bakgrund av vårt agerande i FN:s generalförsamling i veckan, det anförande vi höll, de ställningstaganden som gjorts och de reaktioner vi har fått på dem, hur vi går vidare i frågorna. Jag tycker inte att det är läge att jag går igenom det *här* nu inför EU-mötet.

Skyldighet att skydda är en av de frågor som är prioriterade för oss. Vi har därför drivit den även i EU-ställningstaganden. Vi är över huvud taget nöjda med de prioriteringar som vi har lyckats åstadkomma i EU:s gemensamma agerande. Jag kan räkna upp dem så att det blir tydligt vilka ställningstaganden EU gör och som vi är nöjda med.

Det gäller att lägga särskild vikt vid ökad kvalitet och kvantitet på biståndet, bland annat genom en tidtabell för att uppnå 0,7 % i målen för

ODA. Det gäller en ny syn och samstämmighet kring ett starkt kollektivt säkerhetssystem. Det prioriterar vi också. Det gäller också generalsekretärens förslag om en övergripande antiterrorismstrategi samt frågan om nedrustning och icke-spridning. En fredsförebyggande kommission stöds starkt från vår sida. När det gäller mänskliga rättigheter prioriterar regeringen etableringen av ett särskilt MR-råd. Det är det som föreslås i ställningstagandet från EU. Det gäller också frågan om skyldighet att skydda.

Det här är de ställningstaganden som EU nu gör. De är i enlighet med de ställningstaganden som redan tidigare har framgått av de dokument som EU har producerat. Det är mycket i enlighet med den agenda som Sverige har satt som upp sin ambition inför toppmötet i FN.

Anf. 23 KARIN GRANBOM (fp):

Jag tycker att frågan om en grundnivå för mänskliga rättigheter och demokrati för de medlemmar som ska vara med i rådet för mänskliga rättigheter är mycket viktig. Vad jag har förstått i det kompromissförslag som Ping har lagt fram är det borttaget. Vi i Folkpartiet vill att det ska fortsätta att vara kvar. Om EU ska ta beslut om detta vill jag att utrikesministern ger ett svar på vad regeringens ställningstagande är.

Anf. 24 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag är ledsen att återkomma. Hur Sverige har agerat bilateralt inför toppmötet är naturligtvis intressant och viktigt. Vi är några som kommer att åka på ett Cosacmöte. Vi är en del som träffar europeiska politiker eller ambassadörer. De frågar hela tiden: "Är ni för eller emot Tyskland? Är ni för eller emot Italien?" Jag vet inte vad jag ska säga är regeringens uppfattning.

Jag ställer därför frågan rent intellektuellt: Borde man inte inom EU kunna föra ett resonemang om att om EU har ambitionen att så småningom få en EU-post borde färre EU-länder nu komma in i säkerhetsrådet? Jag tycker inte att det är en typiskt svensk fråga. Det är ett resonemang man kan föra inom EU och därmed komma runt frågan om vilket av de nya europeiska länderna som ska vara med i säkerhetsrådet – eller inte någon. Därför är det en fråga som det är sent för en riksdagsledamot att få svar på i september.

Anf. 25 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag förstår Gunilla Carlsson fullkomligt. Det är naturligtvis oerhört viktigt att alla riksdagens ledamöter är engagerade i frågan om FN-reformeringen och utnyttjar sina möjligheter att i olika internationella kontakter driva de svenska synpunkterna. Jag är beredd att på alla sätt medverka till att säkerställa att riksdagens ledamöter har all information och understöd för deras agerande när det gäller den här frågan. Men jag kan inte se att det är lämpligt att vi gör det i samband med överläggningar i EU-nämnden inför ett Gaercmöte.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

I den delen har först och främst utrikesutskottet de frågorna. Men det finns också bäring på KU och eventuellt justitie när det gäller mänskliga

rättigheter. Det är viktigt att också de utskotten tar initiativ. Det finns en hel månad kvar, augusti, för att göra saker från utskottens sida.

Vill utrikesministern komplettera med något annat?

Anf. 27 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nej. Inför den diskussion vi kommer att ha är vi nöjda med dokumenten – även om jag gjorde markeringen att jag tycker att kommissionens meddelande är lite svagt på sina håll. Men rådsslutsatserna kan vi helt och hållet ställa oss bakom.

Anf. 28 KARIN GRANBOM (fp):

Jag noterar att jag inte har fått svar på min fråga. Har utrikesministern glömt, eller vill hon inte svara på frågan?

Anf. 29 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi hanterar den frågan i vårt arbete i FN, men frågan är inte uppe i rådsslutsatserna för EU:s del.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Det är en fråga som man kan ta initiativ till via fackutskotten.

Anf. 31 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Ursäkta att det här blir förlängt, men vi har inte sett ett enda utkast till rådsslutsatser. I alla fall inte jag. Jag må ha läst handlingarna lite dåligt i sommarvärmen, men har vi fått någon som helst originaltext på vad det finns för rådsslutsatser kring MRK eller konsensusbeskrivning om att vi inte antar några uppfattningar om reformer av säkerhetsrådet eftersom det är en för känslig fråga? Vi har i nämnden över huvud taget inte sett några som helst underlag för detta mer än kommissionens rapport. I kommissionens rapport tas inte bara *human rights council* upp under punkt 10.1, punkt 4, utan även om *democracy fund*, som jag har frågat om tre fyra gånger tidigare under våren i riksdagen och aldrig fått något svar på hur Sverige ställer sig till. Jag är ledsen att EU-nämndens ledamöter är angelägna om att få svar på frågan om de svenska positionerna, men framför allt vad det är för rådsslutsatser som man kan tänkas medverka till.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Rådsslutsatserna är något som vi har diskuterat tidigare. Vi fick dem på morgonen. Hade vi fått dem innan hade det kanske inte blivit något missförstånd. Å andra sidan vet jag att det finns en dialog mellan UD och kansliet för att hitta former för det här.

Anf. 33 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Men det är inte den frågan det här handlar om. De slutsatser vi antar på måndag hänvisar helt och hållet till Europarådets slutsatser. Europarådet diskuterade ju EU:s ställningstagande när det gäller FN-reformen och antog slutsatser. Det är de slutsatserna det handlar om. De måste Gunilla Carlsson ha tagit del av.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det är väl kommissionens meddelande det handlar om. Hur som helst: Det pågår en process för att hitta former för rådsslutsatser så att det fungerar för framtiden.

Inga fler frågor? Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Vi går över på Syrien/Libanon.

Anf. 35 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fokus ökar på Syrien och landets roll över huvud taget i regionen. Vi stöder EU:s linje att genom dialog verka för ett konstruktivt syriskt agerande både inom det egna landet men också i hela regionen. Vi vidhåller att det finns större möjligheter att uppnå resultat på det sättet genom en dialog och påverkan än genom sanktioner och genom att isolera Syrien.

Regeringen står till fullo bakom kraven i säkerhetsrådsresolutionen 1559. Avväpningen av Hizbullah återstår att genomföra, men det måste ske på ett sätt som naturligtvis inte riskerar den interna stabiliteten i Libanon.

Likaledes stöder regeringen ansträngningarna att utreda mordet på före detta premiärministern Hariri. Det är också i enlighet med resolution 1595.

Vi tycker också att det är viktigt att förövarna av mordet på journalisten Samir Kassir uppspåras och lagförs. Det kommer vi att fortsätta att driva.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.
Iran.

Anf. 37 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Rådssekretariatet kommer att ge sin syn på utfallet av det presidentval som har varit i Iran. Det kommer säkert att bli en diskussion.

Jag förväntar mig också att EU-3 och Solana informerar om läget i förhandlingarna när det gäller de nukleära frågorna.

I ett uttalande efter valet beklagade EU att majoriteten av de kandidater som hade anmält sig till presidentvalet, inklusive reformister och alla kvinnor, uteslöts från valet. Vi anser därigenom att presidentvalet inte kan sägas ha uppfyllt kriterierna för fria och rättvisa val.

EU uttryckte också i ett uttalande förhoppning om att Iran efterlever sina internationella åtaganden, inklusive Parisöverenskommelsen. EU vill fortsätta förhandlingar om ett handels- och samarbetsavtal, förutsatt naturligtvis att Iran gör framsteg på de politiska områden som är kopplade till förhandlingarna.

Vi tycker att det är angeläget att tydliga budskap sänds till den nyvalde presidenten och till regeringen i Iran om att EU förväntar sig framsteg på de politiska områdena för att det ska vara möjligt att slutföra förhandlingarna.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen.

Anf. 39 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är viktigt att tillbakadragandet från Gaza och från delar av norra Västbanken genomförs. Det finns all anledning att tro att det kommer att ske. Ett framgångsrikt tillbakadragande skulle skapa bättre förutsättningar för att återuppta själva fredsprocessen.

Regeringen anser att EU fortsatt måste vara tydligt med att tillbakadragandet från Gaza ska kopplas till genomförande av kvartetts hela färdplan. Det får inte leda till att Israels grepp över övriga ockuperade områden stärks. Därför finns det just nu anledning att EU särskilt uppmärksammar situationen i Jerusalem. Den senaste utvecklingen med husdemoleringar och det fortsatta barriärbyggandet och Sharons antydan att Jerusalem inte är en förhandlingsfråga är naturligtvis djupt oroande.

Allt fokuserar nu kring tillbakadragandet. Det är viktigt att vi ger det stöd vi kan i den processen för att Israel och palestinierna på ett bra sätt i samverkan genomför tillbakadragandet.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Förberedelse inför toppmötet EU–Kina.

Anf. 41 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi kommer att diskutera förberedelserna inför toppmötet den 5 september, som äger rum i Peking. Ett viktigt inslag är att planerna på en gemensam deklaration om klimatförändring och energiförsörjning blir bra. Den deklarationen syftar till att tillkännage att EU och Kina upprättar ett partnerskap som ska fungera som ett politiskt ramverk för en dialog om policyfrågor och också praktiskt samarbete på områdena.

Vid toppmötet kommer också frågan om möjligheterna att inleda förhandlingar om ett nytt och bredare ramavtal för det växande samarbetet och utbytet mellan EU och Kina att behandlas.

Andra frågor för toppmötet är Kinas ansökan om att erhålla status som marknadsekonomi och förutsättningarna för att öka och bredda handels- och investeringsflödet mellan EU och Kina.

Frågan om utvecklingen av de mänskliga rättigheterna i Kina, dialogen med Kina och samarbetet i MR-frågor kommer att vara en mycket viktig punkt på toppmötet.

Regeringen stöder ett ökat samarbete med Kina avseende frågorna om klimatförändringarna och energiförsörjning. Vi ställer oss bakom ordförandeskapets ansträngningar att nå resultat i frågor om marknadsekonomisk status. Vi är givetvis positiva till att inleda förhandlingar om ett nytt ramavtal, baserat på de centrala grundprinciperna om mänskliga rättigheter, nedrustning, icke-spridning, migration och en del annat.

Anf. 42 BO KÖNBERG (fp):

Jag begärde ordet för att ställa en fråga om mänskliga rättigheter, men jag tyckte att det som utrikesministern sade var mycket glädjande. Vi hoppas att det går bra med arbetet att se till att det blir en viktig fråga vid toppmötet.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Uzbekistan.

Anf. 44 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Uzbekistanfrågan har blivit en A-punkt. Jag tänkte ändå kommentera den nu.

EU enades om rådsslutsatser så sent som i går kväll i samband med Corepers möte. Därigenom har det blivit en A-punkt.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 45 BO KÖNBERG (fp):

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 46 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 47 BO KÖNBERG (fp):

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 48 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Zimbabwe.

Anf. 50 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi kommer att diskutera händelseutvecklingen i Zimbabwe. I rådsslutsatserna kommer den uppretningsaktion som har genomförts, och genomförs, att fördömas. Den zimbabwiska regeringen bär ansvar för de mycket allvarliga brotten mot mänskliga rättigheter. Det kan inte finnas några mål som på något vis rättfärdigar de brutala maktmedel som Zimbabwe tillgriper mot stora delar av befolkningen.

Även regeringen har fördömt händelserna i Zimbabwe. EU-länderna har utfärdat en gemensam deklaration i vilken uppretningsaktionerna fördöms i mycket skarpa ordalag. Ett gemensamt EU–USA-uttalande om händelserna antogs också vid toppmötet den 20 juni. EU har även i direkta samtal med företrädare för Zimbabwes grannländer uppmanat de länderna att reagera på händelseutvecklingen i Zimbabwe.

Regeringen värnar om att rådsslutsatserna ska inkludera en uppmaning till de afrikanska länderna att ta sitt ansvar, med hänvisning till deras uttalade engagemang för god samhällsstyrning och mänskliga rättigheter. De afrikanska ländernas engagemang i den typen av frågor riskerar annars att framstå som icke trovärdiga.

Det finns skrivningar i rådsslutsatserna som ger möjlighet att tolka det så att det finns utrymme för ytterligare restriktiva åtgärder från EU:s sida.

Anf. 51 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det underlättar för oss ledamöter i nämnden om vi kan få se nyanser och formuleringar man använder sig av när man ska diskutera en sådan fråga som Zimbabwe. Det är helt uppenbart att de olika EU-länderna har haft olika politik gentemot Zimbabwe och Mugabe. Det har försvårat bland annat en enhetlig hållning och också gjort att man inte tillräckligt väl kan slå vakt om de värden som EU ska stå upp för, men också för människorna i Zimbabwe som drabbas av denna diktator. Därför underlättar det vår kunskapsinhämtning om vi får se utkastet till rådsslutsatser för att därmed också kunna bedöma var man kan göra eventuella skärpningar av texter.

Jag har vid tidigare tillfällen under våren tagit upp utvecklingen i Zimbabwe. Jag hoppas också mycket på att det brittiska ordförandeskapet inte bara ska låta detta passera. Den senaste händelseutvecklingen är verkligen oroande och nedslående.

EU har också en förmåga att jobba med respektive länder. Sverige har med sin långvariga närvaro i regionen, i Zimbabwe men också i Sydafrika, möjlighet att dra sitt strå till stacken. Vad har Sverige gjort för att påverka inte minst Mbeki att i sin tur påverka Mugabe för att få stopp på den fruktansvärda händelseutvecklingen?

Anf. 52 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Först och främst var det frågan om att kunna följa diskussionerna inom EU när det finns olika synpunkter – det gör det ofta. Jag måste göra Gunilla Carlsson besviken. Det framgår inte av utkast till rådsslutsatser. Tvärtom. Utkastet till rådsslutsatser är försök från ordförandeskapets sida att föra fram en uppfattning. Där framgår inte på något vis de andra uppfattningarna.

Om EU-nämnden vill påverka diskussionerna i förberedelsearbetet måste det ske på ett helt annat sätt än genom att se de utkast som under förhandlingarnas gång arbetas fram.

Sedan var det själva sakfrågan. Det är en stark enighet inom EU om det helt oacceptabla i utvecklingen i Zimbabwe. Det är inte i det avseendet som det råder några tveksamheter. Däremot kan det finnas olika uppfattningar om hur man ska gå vidare i frågan och vilka åtgärder som är lämpligast att vidta. Det är oftast det som diskussionen handlar om.

När det gäller Sveriges agerande har den här frågan tagits upp via våra bilaterala kontakter med flera av Zimbabwe's grannländer, inte minst Sydafrika. Det är en återkommande fråga som jag själv tar upp varje gång jag samtalar med min kollega i Sydafrika. Sydafrika kan spela en oerhört viktig roll i förhållande till Zimbabwe. Vid de särskilda möten vi har haft där den här frågan har kommit upp har man från bland annat Sydafrikas håll alltid hävdat att vi måste ha tålamod med utvecklingen i Zimbabwe. Vid den senaste diskussionen jag hade med bland annat Sydafrika sade jag att det inte längre om handlar vårt tålamod utan att jag ville veta vilket tålamod Sydafrika har när det gäller Zimbabwe.

Anf. 53 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):
Och vad blev svaret? Är utrikesministern nöjd med vad Sydafrika hittills har gjort?

2004/05:41
15 juli

Anf. 54 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Ett enkelt svar är faktiskt nej.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:
Då konstaterar vi att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.
Finns WTO kvar på dagordningen?

Anf. 56 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Ja, WTO finns kvar och jag har expertis med mig här vid bordet om det skulle vara så att ni går in på sakfrågorna. Men låt mig först säga att Dohaförhandlingarna, som inleddes vid WTO:s fjärde ministermöte i Doha i november 2001, har högsta prioritet på den handelspolitiska agendan för regeringen. Vi strävar efter så ambitiösa resultat som möjligt. Det är viktigt att WTO:s ministermöte i Hongkong i december leder till konkreta framsteg för att vi ska kunna slutföra förhandlingarna under nästa år.

Regeringens mål i rundan är att främja svensk export och import, att göra världshandelssystemet mer rättvist så att också u-länderna kan skörda frukterna av ökad handel och att verka för att göra handelssystemet mer tidsenligt. Några medlemsstater, med Frankrike i spetsen, har begärt att föra upp Dohaförhandlingarna på dagordningen på rådsmötet eftersom de är oroliga för att kommissionen visar alltför stor flexibilitet i fråga om handel med jordbruksprodukter. Jordbruket är en nyckelfråga i Dohaförhandlingarna och sätter ribban för alla andra förhandlingsområden. Här finns en mängd sakfrågor som måste lösas. Regeringen kommer därför att uttrycka sitt stöd för att kommissionen fortsatt visar kompromissvilja.

Anf. 57 PER BILL (m):
Herr ordförande! Det är ju väldigt viktigt att Sverige driver på. När jag såg den här punkten i dag blev jag också lite orolig för att de mindre frihandelsvänliga krafterna inom EU nu är på marsch igen. Jag skulle gärna vilja ha en liten redogörelse för hur det är i nuläget nu när vi också har expertis här. I övrigt stöder vi regeringens ståndpunkter. Det är oerhört viktigt att WTO-förhandlingarna i december leder till konkreta resultat.

Anf. 58 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Det är det som är regeringens uppfattning. Även om frågan förs upp på det här viset i något slags markering kommer vi att ge starkt stöd till kommissionen i det här sammanhanget. Kanske vi kan få en bild av hur läget är och av varför frågan tas på det här viset på Gaerc?

Anf. 59 Utrikesrådet ANDERS AHNLIID:

Frågan kommer upp, som utrikesministern sade, främst på grund av att Frankrike har ansett att EU kanske varit lite väl kompromissvilligt i den viktiga jordbruksfrågan. Som nämnades är jordbruket en nyckel för hela förhandlingen, som omfattar många fler områden. Vi från svensk sida har sedan förhandlingens början aktivt drivit på för att få ett så ambitiöst resultat som möjligt. Vi fortsätter med det. Vi har på jordbruksområdet varit framgångsrika såtillvida att EU:s position i dag är avsevärt bättre än den var för några år sedan. Vi är positiva och hoppas att detta också ska fortsätta. Senast vid ett ministermöte denna vecka, där kommissionen representerade EU i Kina, har steg tagits framåt på jordbruksområdet, vilket är positivt.

Sedan hoppas vi kunna komma till resultat vad gäller industrivaror och sänkta tullar där, vilket ju är centralt för svenskt näringsliv och för svenska konsumenter. Än så länge har framstegen där inte varit så stora. Vi hoppas att vi ska komma längre i ministermötet i Hongkong i december. Detsamma gäller det viktiga tjänsteområdet och inte minst den fråga som gäller utvecklingsländernas möjligheter att få större nytta av världshandeln. Också där är Sverige mycket aktivt när det gäller att öka utvecklingsländernas tillträde till EU:s marknad. Det är bra för dem och för våra konsumenter.

Vi är också aktiva på det område som handlar om att hjälpa utvecklingsländer att delta aktivt i förhandlingen med biståndsinsatser av olika slag. Regeringen har nyligen annonserat att vi avser att öka vårt bistånd ganska väsentligt för detta ändamål, vilket har mottagits positivt. På alla områden driver alltså Sverige på för ett så ambitiöst resultat som möjligt. Vi har ett ministermöte i december. Självklart kommer ytterligare information att lämnas inför detta.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

I övrigt finns det något som handlar om det estnisk-ryska gränsavtalet.

Anf. 61 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Ja, det är Estland som har anmält den här frågan. Bakgrunden är att den ryske utrikesministern den 27 juni förklarade att man ville återta sitt undertecknande av det estnisk-ryska gränsavtalet. Det ville man göra på grund av innehållet i den inledande formulering som tillkom i samband med att avtalet behandlades i det estniska parlamentet. Estland söker nu stöd hos ett antal medlemsstater, inklusive Sverige, och vill därför också ta upp frågan i Gaerc.

Den svenska regeringen har i ett meddelande den 30 juni förklarat att vi inte ser några hinder mot ikraftträdande av gränsavtalet. Vi har i uttalandet dock uttryckt en förhoppning om att Ryssland ska gå vidare med sin ratificeringsprocess.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Anf. 63 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Nej.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:
Gunilla Carlsson begär ordet under "Övrigt". Vi har A-punkter kvar
också.

Anf. 65 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):
Ja, med en dåres envishet.

Anf. 66 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Ursäkta att jag avbryter. Lars Danielsson meddelar att ordförande-
skapet kommer att ta upp det här under allmänna rådet.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:
Jaha, det var den kopplingen. Okej. Det stämmer, ja. Han kopplade
till RIF också. Då är det där det kommer upp som ett uttalande – under
allmänna rådet.

Anf. 68 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):
Ja. Vi har ju nu över huvud taget inte berört terrorismen. Vi får an-
ledning att lyssna mer på Dan Eliasson i återrapporten från det RIF-råd
som har varit inkallat. Då är det alltså så, vad vi har förstått, att det under
allmänna rådet kommer att komma rådsslutsatser. Vi har ju fått någon
form av dokument. Där kommer det ändå att finnas någon form av *con-*
clusions, men vi får inte se det i sin helhet, med utkast till rådsslutsatser.
I stället är det ett särdelat papper. Det är väl rätt så rimligt med den in-
riktning som vi nu kan se. Där verkar det vara texten i sin helhet som
man avser lägga fram efter Corepermötet.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:
Jag har uppfattat det så att den text som vi har fått är den text som ska
antas. Det är en form av uttalande, och det kommer upp på allmänna
rådet. Men vi kan ta upp det under återrapporten med Dan Eliasson.

Anf. 70 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Det finns en benägenhet att alltid blanda ihop det här. När rådsslutsat-
serna blir en A-punkt, vilket de är i det här fallet, betyder det att de är
klara, och de har nämnden fått – självklart.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:
Ja, dem har vi fått. På engelska.

Anf. 72 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):
Ja, men det är ju ändå så att de här frågorna kommer att diskuteras.
Vid förra EU-nämnden som vi hade var bara statssekreterare Lars Dani-
elsson här, som tydligen ansvarar för EU-frågor i regeringen. Han talade

då om att regeringens uppfattning var att vi inte behövde något extra RIF-möte och att man skulle köra denna fråga på innevarande General Affairs Council. Sedan dröjde det ju bara några timmar så var Thomas Bodström ute och ville ha andra typer av möten. Det blev sedan det extra RIF-möte som vi har läst om i tidningarna. Därför undrar jag om det finns någonting, några direkta slutsatser, som utrikesministern – naturligtvis mer än att uttrycka bestörtning och sorg och så – tänker framföra i samband med det här mötet. Det är ju ändå så att man kommer att diskutera kampen mot terrorism mellan utrikesministrarna.

Anf. 73 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Enligt den information vi har från Jack Straw kommer han att hålla en låg profil när det gäller terrorismen eftersom frågan då har behandlats på det extra RIF-mötet. Jack Straw kommer säkert att säga någonting rent allmänt, men det finns en A-punkt som gäller rådsslutsatserna och någon närmare diskussion på allmänna rådet kommer det inte att bli enligt ordförandeskapets egen ambition.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Okej, då var det klarlagt. Då har vi inga fler övriga frågor utan då har vi A-punktslistan.

Anf. 75 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill kommentera några av A-punkterna. Vi har en om Bosnien och Hercegovina. I och med den rådsslutsatsen beslutar EU att vår polismission i Bosnien och Hercegovina ska följas upp med en ny polisinsats i EU:s regi. Vår nuvarande insats upphör ju vid årsskiftet, men rådet bedömer att det finns behov av EU-stöd till den bosniska polisen även därefter. Det är regeringen helt överens med övriga länder om.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Vilken punkt är det, den som berör Bosnien? Vi hänger inte med riktigt. Är det 27, under västra Balkan?

Anf. 77 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det ligger under EU:s stöd för internationell fred och säkerhet.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Punkt 31 på s. 20, okej. Bra.

Anf. 79 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det här gäller också stödet till rättssektorn i Georgien genom en kris-
hanteringsinsats. Den avslutas nu enligt plan och EU:s stöd kommer att
kanaliseras på andra vägar. EU:s särskilda representant kommer att få en
rad experter på både rättsfrågor och gränsövervakningsfrågor.

Vad gäller Sudan antar Gaerc en gemensam åtgärd för den civila och
militära stödinsatsen till AU:s operation i Darfur. Där kan vi säga att
Sverige kommer att bidra med både militär och civil personal. Gaerc
utser också en särskild representant för Sudan. Det blev den finske Pekka
Haavisto. Vi hade också en svensk kandidat anmäld. Vi har rådsslutsatser

som uppmärksammar den senaste tidens positiva händelser både i Darfur och i nord-syd-frågan i Sudan.

Rådsslutsatserna reflekterar vidare principbeslutet att EU ska sätta upp en polisinsats till stöd för den palestinska myndigheten, för deras polisarbete. Det här kommer att ske i form av en insats inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitik. Det finns redan ett litet kontor i Ramallah med bland annat en svensk expert.

Sedan berörs också EU:s insats i Aceh. Där är det ju så att medlaren, Martti Ahtisaari har bett EU att stå för den internationella observationen av ett fredsavtal. En förhandlingsrunda pågår den här veckan i Helsingfors och resultatet kommer troligen att vara känt vid Gaercmötet på måndag. Ordförandeskapet har föreslagit att EU på måndag ska förklara sin beredskap i princip att tillsammans med Asean sätta upp en internationell observatörsinsats. Det här stöder regeringen.

EU antar också ett beslut om att utse en särskild representant för Centralasien. Uppdraget går till Jan Kubis, förutvarande generalsekreterare i OSSE. Den omedelbara fokusen för hans uppdrag blir förstas Uzbekistan.

Till sist vill jag nämna att Gaerc på måndag fattar det formella beslutet att inrätta civila snabbinsatsgrupper inom ramen för EU:s säkerhets- och försvarspolitik. Det var ju ett svenskt initiativ som vi startade i höstas. Nu har vi alltså uppnått det vi ville.

Anf. 80 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag vill bara också kommentera punkten 4, att man ger ytterligare bidrag till konfliktlösningsprocessen i Georgien och Sydossetien. Jag tycker att det är bra att EU har en hög profil där.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser A-punkterna.

Då har vi klarat av allt. Vi tackar utrikesministern med medarbetare och önskar er en trevlig sommar.

2004/05:41

15 juli

2 § Rättsliga och inrikes frågor (terrorism)
Statssekreterare Dan Eliasson
Återrapport från extra ministerrådsmöte den 13 juli 2005

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Dan Eliasson och medarbetare välkomna. Vi har bara en punkt på dagordningen, och det är återrapport från extra ministerrådsmöte. Varsågod!

Anf. 83 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Herr ordförande! Vi är alltså här för att återrapportera från det extra rådsmöte för rättsliga och inrikes frågor som hölls i Bryssel i onsdags. Ni känner ju väl till bakgrunden. Efter attentaten i London fanns ett behov för unionens justitie- och inrikesministrar att visa en enad front i kampen mot den internationella terrorismen men också att se över det egna arbetet och ange prioriteringar för framtiden.

Thomas Bodström närvarade vid mötet, liksom faktiskt alla hans kolleger. Jag tittade i papperen och kunde se att samtliga ministrar manifesterade sin motvilja mot dessa attentat genom att närvara på mötet. Jag är inte säker på att det hänt någon gång tidigare att samtliga varit närvarande.

Den brittiske justitieministern Charles Clarke inledde mötet med att redogöra för läget i brottsutredningen. Det han berättade har ni kunnat ta del av i svenska medier så jag tänkte inte gå in på själva det operativa arbetet. Där ligger ju medierna oftast före oss andra.

Till mötet hade det tagits fram en rådsdeklaration, som nämnden kunnat studera. Deklarationen innehåller inget egentligt nytt i sak, vilket är viktigt att understryka. Den bygger på den handlingsplan mot terrorism som antogs våren 2004 efter terrordåden i Madrid och på de uttalanden som Europeiska rådet gjort därefter.

Ni vet att handlingsplanen mot terrorism är ett ambitiöst dokument med åtgärder över ett mycket brett fält. Det handlar inte bara om en förstärkt brottsbekämpning utan också om samarbete med tredjeland, om FN-samarbete, om åtgärder mot radikaliserings och terroristrekrytering, om finansiering av terrorism, om räddningsarbete med mera.

Deklarationen som antogs i onsdags lägger av förklarliga skäl fokus på åtgärder som ligger under justitie- och inrikesministrarnas ansvar. Jag tänkte lyfta fram några av dessa åtgärder och också säga något om hur diskussionerna gick på ministermötet.

Först kan man dock säga att rådsdeklarationen ligger väl i linje med hur vi från svensk sida menar att unionen ska arbeta med terrorismfrågorna. Det har efter händelserna i New York och Madrid ibland funnits en tendens att söka spektakulära och storslagna lösningar. Det har vi sluppit den här gången.

Utgångspunkten för det brittiska ordförandeskapet har varit att det redan finns ett handfast handlingsprogram mot terrorism och att rådets dagordning inte ska rubbas av nya attentat. Det är helt i linje med hur vi från svensk sida menar att man ska arbeta. Vi ska genomföra det vi kommit överens om, se till att det sedan fungerar effektivt också i praktiken och så långt som möjligt använda oss av befintliga strukturer.

Det kanske inte är det mest glamorösa och utåtagerande handlingssättet, men vi tror att det ger det bästa möjliga resultatet i det här arbetet, alltså att bygga på det vi har, verkligen genomföra det och se till att det fungerar i praktiken innan vi uppfinner en mängd nya saker. Flera ministrar, däribland Thomas Bodström, uttalade sig i den riktningen, och det fanns också ett allmänt stöd för radsdeklarationen.

Deklarationen innehåller alltså i sak ingenting nytt, men den lyfter fram ett antal åtgärder som ska genomföras, och den sätter tidsgränser. En framträdande plats ges åt förhandlingarna om rambesluten om lagring av trafikuppgifter och om förbättrat informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter. Det är, som ni känner till, två svenska initiativ. Det ena är ett enskilt svenskt initiativ och det andra har vi tagit tillsammans med ett antal andra länder.

Nu slås fast att förhandlingarna om trafikdata ska vara avslutade till oktober och förhandlingarna om informationsutbyte ska vara avklarade till december.

Under rådsmötet lyfte flera ministrar fram behovet av att snarast nå enighet om dessa båda instrument, och justitieministern framhöll att de olika uttalanden som gjorts på politisk nivå om behovet av de båda rambesluten inte alltid har motsvarats av framsteg i förhandlingarna på tjänstemannanivå och att det nu var dags att visa konkreta resultat. Flera ministrar instämde i detta, och vi gör från svensk sida bedömningen att det efter mötet finns ett starkt politiskt tryck att hålla de tidsfrister som satts upp.

Förhandlingarna om rambeslutet om lagring av trafikuppgifter försvåras emellertid av att det råder oklarheter om den korrekta rättsliga grunden för förslaget. I dagsläget är det ett tredjepelarinstrument som vi håller på att förhandla om, men som ni vet har kommissionen haft synpunkter på det och man har nu kommit fram till att lagring av trafikdata bör vara ett direktiv inom första pelaren.

Kommissionär Frattini berättade vid mötet att han avser att lägga fram ett direktivförslag i september baserat på rambeslutet. Det är deras syn på det hela. Vi får väl ta slutlig ställning till frågan om rättslig grund när vi sett direktivförslaget. Det viktiga nu är att förhandla om substansen. Sedan får vi återkomma till rättslig grund.

Man kan vidare notera att många ministrar pekade på förbättrat informationsutbyte som en nyckelfråga för framtiden. Franco Frattini utlovade ett förslag från kommissionen för att genomföra principen om tillgänglighet till information. Som ni vet lyftes det fram i Haagprogrammet för det rättsliga samarbetet. Dessa förslag kommer att följas av ett sektorsövergripande förslag om dataskydd inom tredje pelaren. Det är något som vi varmt välkomnar från svensk sida.

En effektivisering av informationsutbytet kräver att vi tar ett helhetsgrepp om just dataskyddsproblematiken. Här ryms frågor om äganderätten till den information som utbyts, om skydd för den personliga integriteten, om gallring och annat. Vi tycker därför att det är bra att vi får ett heltäckande dataskyddsdirektiv. Många försök har tidigare gjorts i den riktningen, men de har fallit på hälleberget. Det är möjligt att tiden nu är mogen för att åstadkomma någonting i den delen.

Deklarationen, som alltså antogs av ministrarna, lyfter dessutom fram rambeslutet om bevisupptagning, som syftar till att förbättra och på-

skynda förfaranden som innebär att bevisning inhämtas från ett annat EU-land än det som bedriver brottsutredningen och lagföringen. Det instrumentet ska vara färdigförhandlat till årsskiftet.

Vid mötet yttrade sig även EU:s antiterrorismsamordnare Gijs de Vries och noterade att arbetet med att genomföra antiterrorismhandlingsplanen flöt på bra. Han nämnde särskilt att Sverige som åttonde nation ratificerat tilläggsprotokollet från 2001 till 2000 års EU-konvention om ömsesidig rättslig hjälp, alltså en grundkonvention och ett protokoll. Därmed kan konventionen träda i kraft i augusti och protokollet i oktober. Det instrumentet är oerhört centralt för åklagarsamarbetet i unionen. Det är därför bra att det kan träda i kraft.

Andra frågor som lyftes fram gällde bättre utnyttjande av gemensamma utredningsgrupper, liksom behovet av en ökad roll för Eurojust i samordnandet av förundersökningar. Flera ministrar betonade också behovet av att ge stöd till tredjeland för att höja kapaciteten i terroristbekämpningen samt att samordna och öva hantering av konsekvenserna av terroristattacker.

En fråga som kommer att diskuteras vidare under hösten gäller hur och varför vissa personer radikaliseras och kan rekryteras för terrorism. Europeiska rådet har uppmanat rådet att under detta år upprätta en långsiktig strategi och handlingsplan för bekämpning av terroristrekrytering och radikalisering. Det arbetet har påbörjats bland annat genom en analys av hot. Utifrån detta har ordförandeskapet ställt upp ett antal utgångspunkter för det fortsatta arbetet med strategin. Det handlar om integrationspolitiska insatser, utrikespolitiska dialoger och brottsbekämpande åtgärder. Avsikten är att strategin ska presenteras vid Europeiska rådets möte i december.

Här vill jag säga att detta naturligtvis är ett oerhört centralt arbete men också mycket svårt. När man ser och hör historier om vilka som utfört dåden verkar det ha varit goda medborgare i Storbritannien, där man inte haft någon anledning att tro att de skulle agera på det sättet. Om det visar på en tendens av något slag blir arbetet att motverka radikaliseringsen naturligtvis mycket, mycket svårt.

Avslutningsvis kan man konstatera att diskussionen vid mötet var mycket värdig. Det fanns, som sagt, en total enighet om att arbeta vidare med det vi redan åtagit oss. Många framhöll behovet av europeisk solidaritet i kampen mot den ondska som terrorismen representerar. Det som hänt i London kan drabba oss alla. Samtidigt betonade många att vi nu inte får ställa det kristna Europa mot de muslimska kretsar som finns i Europa. Flera påpekade att fanatikerna är en liten grupp kriminella och vilsekomna som inte är representativa för Europas muslimer. Det är naturligtvis också Sveriges uppfattning.

I sedvanlig ordning kommer ni att få en skriftlig mötesrapport i början av nästa vecka.

Anf. 84 BEATRICE ASK (m):

Jag tackar för rapporten och tycker att det var väldigt bra att man ordnade ett möte mycket snabbt kring dessa frågor. Jag tror att medborgare i Europa kräver det, och om inte unionen visar aktivitet när det händer sådana här saker kommer förtroendet att minska ännu mer än vad det redan har gjort. Det var alltså mycket bra.

Jag tycker också att den inriktning som vi från svensk sida haft, och som vi uppenbarligen har, nämligen att ha mycket is i magen, är helt rätt. Det dumaste man kan göra är att springa efter snabba bollar och försöka göra något. I stället måste man arbeta målmedvetet och utnyttja befintliga strukturer, för vi vet inte riktigt hur fienden ser ut. Det är väl det som radikaliserings egentligen står för, att det är väldigt svårgripbart.

Vi får återkomma till de konkreta besluten som nu skyndas fram. Det är bra att man sätter upp tidsplaner, för långbänkar har aldrig varit någon höjdare. Däremot undrar jag om det finns någon tidsplan för dataskyddsdirektivet, som ju skulle kunna lösa upp en del knutar kring integritetskänsliga frågor. Det är möjligt att jag missade det i föredragningen. Hur snabbt kan man se på det?

Jag tror att en del åtgärder skulle underlättas om man hade en gemensam grund för hur man ser på dataskydd, integritet och annat sådant. Det får inte ta för lång tid eftersom det då kommer att bli grus i maskineriet när det gäller att vidta andra åtgärder. Min konkreta fråga är alltså: Hur snabbt kan man förvänta sig förslag på det området, och vad är Sveriges bidrag i det arbetet?

Anf. 85 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr ordförande! Också jag tycker att det var bra att man reagerade snabbt och visade att man tar de här sakerna på allvar inom EU.

Benägenheten till terrorism är en svår fråga, precis som inom övrig brottslighet. Det är svårt att hitta grundorsakerna till brottsbenägenhet. Den är individrelaterad, och det är svårt att komma åt den. Men den diskussionen ska vi kanske inte ta nu. Det är dock viktigt att man inte bara satsar på rättssystemets *ex post*-åtgärder utan också tittar på de förebyggande insatserna.

Låt mig när det gäller trafikdata bara säga att vi är positiva till grundinställningen, även om vi så småningom får titta på detaljerna i hur man definierar trafikdata. Det som gör mig upprörd – jag satt i soffan och hoppade av ilska när jag såg nyheterna – är när reportrarna inte inser att det inte handlar om innehåll i meddelandena. I synnerhet gäller det sms. Det är klart att det upprör många medborgare när de tror att deras sms ska lagras. Det är viktigt att regeringen hjälper till att klargöra att det inte handlar om innehåll. Det är mycket viktigt att slå fast detta. Jag försöker för min del göra vad jag kan.

Anf. 86 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Vi ser nu hur man steg för steg möter det politiska våldet med polisiära insatser. Därför tycker jag att det är bra att punkten 5 tagits upp, att man börjar titta på orsakerna till radikaliserings och rekrytering av terrorister.

Det är en jättesvår fråga, men jag tror att det är den grundfråga som vi måste lägga mer kraft på. Skrivningen i deklarationen var väldigt svag. I stället borde man ha en tydligare och mer fyllig skrivning som ger en *hint* om vilken analysväg man tänker ta och vilken metod man tänker använda. Det känns som en brist i den här deklarationen.

Sedan finns det en annan, lite mer övergripande, sak som jag funderar över och som inte alls är okänd för Dan Eliasson, nämligen att det lätt

blir så att vi skriker på fler och fler åtgärder. Vi vet hur det såg ut i Amerika, där beväpningen bland enskilda människor kraftigt ökade.

Det är viktigt att vi tittar på rättssäkerhetsfrågorna också med tanke på de övervaknings- och registersystem som vi bygger upp, och med tanke på de kontrollsystem som vi har och de registerutdrag som handhas av – ja, Gud vet vem, när det sprids ut över hela Europa. Det är viktigt att vi någonstans i en sådan här deklaration också lyfter upp rättssäkerhetsfrågorna och tydligt understryker att vi inte åsidosatt dem. Det medför kanske också en större acceptans för de åtgärder som vi kan tvingas vidta.

Anf. 87 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr ordförande! Jag vill tacka för redovisningen. Min fråga gäller egentligen en oro åt båda hållen. Dels undrar jag om det fördes några diskussioner om vilka säkerhetsåtgärder man skulle vidta när det gäller kollektivtrafiksystemet – det är snarast en trafikpolitisk fråga – dels menar jag att det är viktigt att man inte vidtar åtgärder som blir så komplicerade för kollektivtrafikresenärerna att effektiviteten minskar. Trots allt kan vi säga att kollektivtrafiken i Sverige är oövervinnelig på så sätt att det handlar om väldigt många människor under väldigt kort tid. Det skulle bli mycket besvärligt om man inte klarade den även i framtiden, särskilt i de större tätorterna.

Jag skulle också vilja säga att det finns en trafikpolitisk vinst med lagringen av trafikdata, eftersom vi då faktiskt får regler för det. I dag finns det inga som helst regler för detta, utan företagen sparar lite grann som de själva vill. En del sparar uppgifterna tills de skickat ut fakturorna, andra sparar dem under mycket lång tid just på grund av risken för rättstvister och annat kring fakturorna.

Jag tycker alltså att det är bra att det också finns en trafikpolitisk effekt med trafikdata. Om man dessutom kan se över dataskyddet ska vi välkomna det och se det som positivt att vi så att säga får en heltäckande bild när det gäller just dataskyddet.

Anf. 88 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Jag tackar för återrapporten och för att man kunde komma till nämnden just nu.

Vi träffades ju även förra fredagen, precis efter det att de fasansfulla dåden ägt rum. Det är noterbart att när vi då talade med statssekreterare Danielsson, som är ansvarig för EU-frågor i regeringen, sade han att man från svensk sida inte planerade några utspel eller åtgärder eller annat eftersom man ville låta britten jobba i fred. Emellertid tog det väl två timmar till dess att justitieministern var ute och hade en hel del synpunkter.

Så kan man ju göra. Jag bara noterar det och vill verkligen understryka det som Beatrice Ask sade, nämligen att vi till skillnad från justitieministern tycker att det var bra att man så snart som möjligt hade ett rättsligt och inrikes råd kring detta just för att notera var frågan hör hemma och också för att lite grann slå fast att det trots allt är *business as usual*.

Min fråga gäller övning och samverkan i kampen mot terrorism. EU är ju inte starkare än dess svagaste länk, och vi kunde se att londonborna,

och även regeringen och staden London, klarade av denna ansträngning vad jag förstått med hyggligt gott resultat, givet omfattningen. Det gör att man som medborgare i Sverige och boende i Stockholm undrar vilken beredskap det finns här. Jag hoppas verkligen att detta innebär att man snabbar på det regeringsinterna arbetet för att få en bättre krisorganisation.

Eftersom vi behöver hitta tillfällen att öva och samverka med närstående länder undrar jag om frågan om Sveriges deltagande i Active Endeavour i spåren av det som hänt kommer att snabbas på.

Anf. 89 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Herr ordförande! Också jag tycker att det var bra att det sammankallades till ett extra RIF-möte och att justitieministrarna markerar mot de fruktansvärda attentaten i London. De har chockat oss alla. En del av oss var i Visby när attentaten inträffade, och först kom det inte riktigt fram hur allvarliga de var. När det precis hade hänt ställde vi i vårt parti in mötena i Visby.

När det gäller trafiklagrings- och informationsuppgifter har vi haft den frågan uppe tidigare. Då har vi påtalat rättssäkerhetsaspekten, och vi har också lyft fram att Datainspektionen haft kritiska synpunkter. Jag tror att man bör titta lite grann på det och ändå försöka få direktiven så bra som möjligt.

Min fråga är: Kommer EU-parlamentet in här? De måste naturligtvis komma in och diskutera detta, och då blir det kanske fråga om lite andra tidsaspekter.

Anf. 90 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Herr ordförande! Om vi börjar med Beatrice Asks fråga om dataskydd har det sagts att kommissionen uppmanas att i oktober 2005 komma med ett förslag. I sedvanlig ordning försöker vi viska i örat på kommissionen och dess tjänstemän för att påverka dem, på samma sätt som vi alltid gör i alla frågor. Exakt hur formerna för det ser ut kan jag inte säga just nu, men det är klart att vi försöker påverka det hela i svensk riktning. Oktober 2005 gäller alltså.

Ingvar Svensson sade att det är viktigt att slå fast att det inte handlar om innehåll utan endast om att kommunikation skett. Ja, jag tror att vi alla tycker att det i grund och botten är en bra idé att ha det här instrumentet. Och då finns det också behov av att gång på gång understryka att det inte handlar om innehåll utan om att kommunikation har skett. Det är förvånande hur en missuppfattning ibland kan spika sig fast i vissa kretsar.

Leif Björnlod ansåg att punkten 5 kunde varit fylligare. Det gäller rättssäkerhet och den typen av frågeställningar. Ja, det är klart att den säkert skulle ha kunnat vara fylligare. Det kunde ha skrivits mer om det. Men det viktiga är att punkten finns med och att det finns skrivningar om att en strategi ska tas fram för just det preventiva arbetet. Det är väl det som är öppningen, fönstret. Jag tycker själv att det ska bli väldigt spännande att se vad den här diskussionen mynnar ut i, för det här är riktigt, riktigt svårt.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Man träffas. På måndag hålls det till exempel ett särskilt möte om radikalisering inom

unionen. Det pågår alltså mycket arbete. Låt oss se vad det kommer att mynna ut i. Det kommer i alla fall att bli en strategi med ett antal viktiga utgångspunkter för det arbetet.

När det gäller rättssäkerheten har vi lagt till några skrivningar i inledningen. Under punkt 2.2 i deklarationen sägs att ministerrådet "considers that the attacks are an affront to universal values on which the European Union is based. Central to those values is a commitment to democratic and open institutions and societies governed by the rule of law." Det vill vi från svensk sida få in i Coreperbehandlingen, just för att understryka rättssäkerhetsaspekten. Rättssäkerhetsfrågorna finns säkert också understrukna i handlingsplanen mot terrorism. Jag har det inte i huvudet nu, men det skulle förvåna mig om de inte gjorde det.

Börje Vestlund undrade om det förekom någon diskussion om kollektivtrafik. Ja, det fanns en liten diskussion som handlade om hur vi ska skydda medborgare och infrastruktur och om man kanske ska titta lite grann även på järnvägsstationer, flygsäkerhet och annat för att förebygga så att de miljöerna inte kan användas för terroristattentat. Men det blev, vad jag såg från rådsrapporteringen, ingen särskild diskussion om kollektivtrafik och säkerhetshöjande åtgärder. Det hindrar ju inte att till exempel Stockholmspolisen, när ett sådant attentat sker, med automatik höjer sin synlighet i de miljöerna för att de tycker att det är angeläget att visa folk att de finns där och för att skapa en känsla av trygghet.

Jag tror att behovet av trafikdatainstrumentet nämndes även i detta sammanhang, och det är, som sagt, viktigt. Regeringen anser att det är mycket viktigt, eftersom det är ett sätt för politiker att ta makten över vad som ska lagras och inte lagras. I dag är det vilda västern på området. Är det då inte bättre att politiker, folkvalda, beslutar om vad som ska gälla och inte gälla? Det är i alla fall utgångspunkten för regeringen i det sammanhanget.

Gunilla Carlsson tog upp Lars Danielssons inlägg i nämnden i fredags och konstaterade sedan att det några timmar senare hamnade i medierna. Ja, justitieminister Thomas Bodström skrev till sin engelske kollega och talade om sin beredvillighet att träffas inom ramen för unionen, om engelsmännen skulle önska att sammankalla ett sådant möte. "Sin beredvillighet" var de ord som gällde, tror jag.

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

När det sedan gäller vår medverkan i Active Endeavour eller inte måste jag, med förhoppningsvis en klädsam rodnad på mina kinder, säga att jag inte har en aning om det. Har någon av mina kolleger någon kunskap på det området? Nej. Vi får försöka ta reda på det och återkomma till nämnden.

Sven-Erik Sjöstrand talade om trafikdata. Vi såg ett inslag i går i Text-TV, och jag hostade till lite grann när jag såg att Datainspektionen gått ut med synpunkter i frågan. Det var synpunkter som vi egentligen inte kände igen, för vi har naturligtvis en dialog med Datainspektionen i dessa frågor. Vi har haft möten med dem för att resonera om detta, och de får återrapporter från förhandlingar. Det är klart att Datainspektionens synpunkter ska vägas in i det hela på något sätt.

När det gäller Europaparlamentets roll är den delvis beroende av om det blir ett direktiv eller ett rambeslut. Om det blir ett rambeslut kan de lämna sina synpunkter. Om det däremot blir ett direktivförslag har de en

helt annan medbeslutanderätt i frågan. Det hela blir alltså lite grann styrande av vilken rättslig grund man vill ha för detta. Men faktum är att om vi i slutändan väljer ett direktiv skjuter vi upp antagandet och ikraftträdandet av ett sådant här instrument åtminstone ett år. Vår rättsliga analys pekar klart på att det här mycket väl håller att ta i tredje pelaren. Vi ser det kanske lite grann som en institutionell kamp om maktbefogenheter – inte helt ovanlig inom EU.

Det här var, herr ordförande, ett tappert försök att besvara de frågor som ställdes.

Anf. 91 BEATRICE ASK (m):

Det var bra att få det där beskedet om dataskyddsdirektivet. Då måste det nästan vara klart. Det blir spännande att ta del av detta om de ska vara klara i oktober. För de ska väl ha någon semester, antar jag, i kommissionen också. Det låter bra.

De här trafikuppgifterna – ja, det är ju faktiskt så att en del länder, till exempel Storbritannien, har en väldigt avancerad form av lagring redan i dag. Och det knäckte uppenbarligen inga terrorister. Jag tror att man ska vara klar över att det här knappast nödvändigtvis är det bästa instrumentet. Det kan ha värden, jag ifrågasätter inte det, men till enorma kostnader. I Storbritannien har man ju detta, ganska långtgående regler och mycket värre regler än vad vi har i Sverige. Och det hade ingen som helst betydelse för att förhindra och förebygga det som hände i London. Man får passa sig lite.

Det finns två saker som man kan fundera över, tycker jag. Det ena är: Har vi taggat upp underrättelsesamarbetet tillräckligt bra? Hur har vi det hemma? Är våra egna underrättelsemyndigheter, som är fler än en, samkörda så att information som militären har automatiskt finns hos polisen och så vidare? Här tror jag att det finns ett fält där man kan göra mer. Jag är lite rädd att det ibland kan vara så att det finns kunskaper som fastnar. Där finns det mycket att lära av Storbritannien, och mycket som de kan ta med sig nu när de leder arbetet. De har skapat ganska breda enheter för underrättelseanalys och annat. Det funkade inte heller, ska man i ärlighetens namn säga, men det kan möjligen visa sig att det sätt som de jobbar på har betydelse i utredningsarbetet.

Det andra är: Har EU:s medlemsländer nu verkligen fullt ut klarat av det som handlar om att frysa tillgångar till den typ av organisationer som ägnar sig åt detta? Den hemläxan är faktiskt otroligt viktig.

Sedan, om jag bara får säga en sak, tror jag att det i arbetet med radikaliserings och sådant finns anledning att fundera mycket över att också för Europas medborgare ständigt lyfta fram de värderingar som EU-arbetet grundas på. Det handlar faktiskt om respekt för enskilda människor. Det är bara när man släpper tron på individen, individens ansvar och betydelse, som man kan använda unga människor som självmordsbombare eller terrorismaktörer i olika sammanhang. Det är fråga om skrupelfria individer, och det enda sättet att vaccinera mot den typen av villfarelser är ju att föra lite grann av ett idékrig.

Det tror jag att Europas ledare måste ta sig an. Jag tycker att Sverige och den svenska regeringen har ett stort ansvar i den diskussionen. Att föra in det här helt värderingsfria, att tro att man bara med saklighet kan motarbeta detta, kommer inte att fungera. De grundläggande mänskliga

värderingarna, fri- och rättigheterna och det som vi har stadgat, är det otroligt viktigt att hela tiden arbeta och agitera för. Annars har vi inget motvärn. Vi måste få medborgarna att säga att det här accepterar vi inte. Det är först då, tror jag, som vi har vaccinerat oss mot detta.

Men, som sagt: Har vi koll på underrättelsesamarbetet och har man fått ordning på det här med finansieringen? Det är följdfrågor.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Jag uppmanar ledamöterna att hålla sig till det som rör EU, för nu är det fler som har begärt ordet, så att vi inte startar någon debatt om vad vi ska göra hemma. Det är flera som har reagerat och insett möjligheterna att få de ingångarna.

Anf. 93 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Med risk för att begå lite våld mot ordförandens vilja att hålla ordning i ämnesfrågorna vill jag bara återkomma till det här med Active Endeavour, som ju är en Natooperation vid Medelhavet i syfte att bekämpa terrorism och skapa sig kunskap. Sverige skulle som partnerland, liksom andra partnerländer, kunna vara med i den här operationen just för att få både kunskap och delaktighet. Tydligen är det en rätt framgångsrik operation som nu sker.

Att jag ville lyfta fram det här beror på att jag tror att det är väldigt viktigt att det här med Sveriges deltagande i operationer som handlar om terrorism inte bara är en försvars- och utrikesfråga. Justitiedepartementet ska verkligen vara en del i detta när regeringen bereder och nu kanske skyndar på – just för att vi har ett så stort behov av att samverka, samöva, utbyta information och ha gemensam kunskap i EU för att slå vakt om de här värdena och för att kunna se till att bekämpa terrorismen på det rätta sättet.

Här kan jag också notera att det väldigt snabbt har skett förändringar i regeringen under sommaren. Man är beredd att börja diskutera den militära och polisiära samverkan i sådana här sammanhang. Jag tycker att det är ett bra tillfälle för omprövning – för vår egen skull – och för att lyfta fram de möjliga övningsområden som finns inom EU:s länder även om det inte sker i EU-regi.

Jag vill också ta tillfället i akt att kommentera att både Miljöpartiets och Vänsterns representanter här framhåller när det gäller vikten av att man tar vara på rättssäkerheten i beslutandeprocesserna. Jag tycker att Sven-Erik Sjöstrands fråga om Europaparlamentets delaktighet i beslutsfattandet kring de här frågorna är synnerligen intressant, och väldigt viktig och angelägen. Men det är just det som är ett av skälen till att jag som moderat är för det konstitutionella fördraget. Det skulle ge oss en chans att ha en mycket bättre lagstiftning på de här områdena med bättre transparens och öppenhet men också, tror jag, med en helt annan rättssäkerhet än vi i dag har på det här området när beslut fattas inom EU.

Anf. 94 INGVAR SVENSSON (kd):

Nu blev det lite inrikespolitik här också. Jag vill bara ge en kommentar och säga att syftet med trafikdatalagringen i första hand, tror jag, är att den ska användas när brott har begåtts, alltså i efterhand. Det är klart

att den kan användas i ett visst förebyggande syfte, men jag tror att den stora vinsten är i efterhand.

Men jag begärde inte ordet för att kommentera detta, utan jag funderade lite över den här snabbheten i besluten. Det skulle gå mycket snabbare med rambeslutet. Men förutsätter inte ett rambeslut att man först ska gå till riksdagen med proposition och så vidare? Det kan också dra ut på tiden. Men det kanske tar ännu längre tid med direktiv?

Anf. 95 HILLEVI LARSSON (s):

Jag tycker inte att vi ska döma ut förslaget om trafikdata än. Det kan ju mycket väl vara så att om man spårar vilka som har ringt de här självmordsbombarna och vilka de har ringt tidigare, alltså i andra länder, inte bara i Storbritannien utan i hela EU, skulle det faktiskt kunna förebygga framtida dåd om samma liga planerar nya dåd. Man kan alltså nysta upp det här. Jag tror ändå att det är viktigt.

Sedan vill jag också säga att även i Sverige har man faktiskt gått ganska långt när man har tagit med trafikdata i utredningar, till exempel om den här Knutbypastorn. Där tog man ju fram gamla sms-meddelanden mellan honom och barnflickan. Det var sådana sms som hon hade sparat men även tidigare. Det blev sedan grund för fällande dom. Jag tror inte att man kan se det så enkelt som att vi i Sverige inte gör något sådant och att det bara sker i andra länder. Man kan göra det, men det viktiga är att det i detta fall bara handlar om vilka nummer som har ringts och vem som har ringt vem, inte innehållet i samtalet.

Anf. 96 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Herr ordförande! Jag har kommentarer till några av de inlägg som gjorts här. Först till Beatrice Ask om trafikdata: Trafikdatainitiativet är ju inte på något sätt antaget uteslutande för att bekämpa terrorism. Det är för att bekämpa grov brottslighet *inklusive* terrorism. Jag vill noga säga att i de allra flesta stora, tunga brottsutredningar har trafikdata en ganska stor betydelse när vi löser nationella brott. Om det har stor betydelse i nationella brottsutredningar, när vi vet att vi får en grov och alltmer internationaliserad brottslighet, vore det då inte bra om vi också i större utsträckning kunde göra internationella brottsutredningar? Det är så enkelt vi resonerar. Sedan kan man synpunkter på detta, men det är så vi resonerar.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Slutligen är det viktigt att ständigt lyfta fram värderingarna för samtliga inblandade, inte bara politiska beslutsfattare utan även individer och medborgare i största allmänhet. Jag delar den uppfattningen.

Vi noterar det där med Active Endeavour, Gunilla Carlsson. Jag kan inte ge något svar heller i den frågan just nu. Vi får komma tillbaka via kansliet. Om regeringens eventuella omprövning när det gäller polisiär och militär samverkan vill jag säga att först ska vi titta på Egerstedts utredning och vad han föreslår. Sedan ska vi se vad det blir.

Ingvar Svensson tog upp snabbheten i besluten och rambeslut kontra direktiv. Vi har gjort bedömningen att det drar ut ett år. Vi måste naturligtvis komma med en godkänd proposition om det blir ett rambeslut,

2004/05:41

15 juli

2004/05:41
15 juli

men vi tror ändå att den processen går snabbare än vad direktivet gör.
Det är vår bedömning.

Hillevi Larsson, slutligen, tog upp en del allmänt om trafikdata. Jag tror att jag besvarade den frågan när jag besvarade Beatrice Asks fråga. Jag delar Hillevis bedömning av att detta är en bra hjälp för att lagföra i efterhand.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi återrapportern.

Vi tackar Dan Eliasson med medarbetare. Trevlig sommar!

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi Tomas Dalman med medarbetare välkomna. Vi gör som vanligt så att vi börjar med en återrapport från tidigare ministerrådsmöte.

Anf. 99 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Det var jordbruks- och fiskeråd den 20–22 juni. Den viktigaste frågan var att man kunde nå en politisk överenskommelse när det gäller en förordning för landsbygdens utveckling, LBU-förordningen. Det var ju det stora målet med ministerrådet. Denna överenskommelse ska sedan formaliseras. Det kommer att ske någon gång i höst.

Sedan var också två fiskefrågor uppe, dels förslaget om den europeiska fiskerifonden, dels förslaget angående hållbart utnyttjande och bevarande av fiskersurser i Medelhavet. I inget av de fallen kunde man nå en uppgörelse. När det gäller den här Medelhavspunkten bedömdes det inte ens vara någon idé att ta upp en diskussion vid rådsmötet. Man bara konstaterade att det inte fanns förutsättningar för en uppgörelse.

I fråga om Fiskerifonden gjordes det flera tappra försök att nå en uppgörelse men man kan säga att de två huvudlägren stod för långt ifrån varandra för att det skulle gå att nå fram. Dels är det de länder, som Sverige tillhör, som tycker att det är viktigt att se till bevarandefrågor och miljöresursfrågor, dels de länder som vill luckra upp förslaget. Ordförandeskapets bedömning var att det inte fanns förutsättningar för en uppgörelse. Båda dessa frågor kommer att föras vidare till det brittiska ordförandeskapet.

Sedan var det också en punkt om aviär influensa, där kommissionen kort rapporterade att det hade skett stora framsteg i förhandlingarna under våren. Även det är en fråga som det brittiska ordförandeskapet kommer att föra vidare.

Slutligen var det ett större antal övriga frågor, men jag tror att jag nöjer mig med detta.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi återrapporten.

Då går vi in på kommande ministerrådsmöte. Vi har först A-punktlistan. Finns det några A-punkter?

Anf. 101 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Nej, vi har inte fått någon A-punktlista.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Jag såg att det fanns något om sjöfåglar, men det kanske inte berör jordbruksrådet. Då går vi in på dagordningspunkt 4, Fastställande av minimiregler för skydd av slaktkycklingar.

Anf. 103 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Det är en presentation från kommissionens sida. I dag finns det inga särskilda bestämmelser som täcker skyddet av slaktkyckling. Därför har kommissionen lagt fram det här förslaget. Det skedde i maj i år. Frågan har hittills varit upp på två rådsarbetsgruppsmöten.

Den svenska inställningen till det här förslaget är att vi välkomnar det. Vi är mycket positiva till förslaget. Sverige har deltagit aktivt i utarbetandet och rentav hjälpt kommissionen när det gäller att ta fram de här bestämmelserna.

Det finns punkter där vi anser att förslaget inte är tillfyllest. Det gäller framför allt att vi vill ha strängare bestämmelser om belägningsgraden och djurmiljön i stallarna. Det är frågor som får diskuteras under hösten, men på rådsmötet på måndagen är det bara fråga om presentation. Ordförandeskapet har gjort klart att man inte ser framför sig att det ska göras några inlägg.

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen och går över till fiskeavtal mellan EU och Marocko.

Anf. 105 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Det blir en A-punkt, så jag avstår från att säga något där om det inte är några frågor.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Då ingen av ledamöterna har något särskilt att säga om det, konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser den A-punkten.

Nästa punkt är kommissionens nödgärder för ansjovis.

Anf. 107 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Det är ett kommissionsbeslut där den franska delegationen har begärt att frågan ska diskuteras i rådet. Vid ålägganden fastställer man kvoter för olika fiskarter. När det gäller ansjovis och fisket i Biscayabukten fastställdes kvoten till 30 000 ton. Det gjorde man efter vetenskaplig rådgivning. Nu har kommissionen funnit att situationen är sådan – det efter att man har hört vetenskaplig expertis – att fisket bör stoppas därför att det är en mycket bekymmersam situation. Frankrike har ändå begärt att rådet ska ha en diskussion. Det gäller ett konkret fiskestopp under tre månader.

Den svenska inställningen är att vi står på kommissionens sida. Vi tycker att det är viktigt att det här stoppet upprätthålls. Skulle det komma några nya vetenskapliga rapporter är vi beredda att ompröva vår hållning.

Anf. 108 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag tror att det är en bra åtgärd. Det behövs säkert. Rådgivningen har gett vid handen att man inte alls skulle få fiska ansjovis. Jag hoppas att kommissionens föreslagna åtgärder blir vidtagna. Men innebär det att de som fiskar ansjovis kommer att få ersättning under de här tre månaderna, eller hur är villkoren egentligen?

Anf. 109 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Sven-Erik ställde den ena av mina frågor. Men jag har en andra fråga. Att man argumenterar för ett totalt stopp beror helt enkelt på att det manipuleras med fångstkvoter. Får man inte ett fullständigt stopp blir det osäkerhet om vilka fångster som egentligen får plockas upp ur haven. Hur stor är chansen att det här möjligen totala stoppet kan gå igenom?

Jag läste i handlingarna att stoppet skulle vara tills man hade funnit skäl till att börja fiska igen, men du nämnde tre månader. Vilket av alternativen är det som kommer att gälla?

Anf. 110 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Den första frågan: Stoppet kommer inte att belasta EU-budgeten. De medlemsstater som berörs har möjlighet att få kompensation inom ramen för de olika strukturprogram som medlemsstaterna har. Det ska som sagt inte belasta EU-budgeten.

Beträffande den andra frågan gäller stoppet i tre månader, men det ska också ske en vetenskaplig utvärdering. I ljuset av den kan det bli aktuellt att fatta ett annat beslut – antingen att man förlänger det eller att man tillåter fisket tidigare. Jag uppfattade det så att frågan rörde om stoppet består. Vad jag har förstått har Frankrike inte något stöd i medlemsstatskretsen, utan det är kommissionens linje som gäller, alltså den mer restriktiva linjen. Det finns inget stöd för att lyfta av stoppet.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Vi går över på jordbruk och gemenskapens strategiska riktlinjer för landsbygdens utveckling.

Anf. 112 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Som jag sade under återrapportering nåddes en politisk överenskommelse om LBU-förordningen. I den ligger att man ska anta strategiska riktlinjer för landsbygdsutveckling, och det med själva LBU-förordningen som grund. Det sägs att sådana här riktlinjer ska antas senast fem månader efter det att själva förordningen har antagits. Det som ska ske i rådet är en första presentation från kommissionen av vad den har för planer vad gäller de här riktlinjerna. Tanken är att varje medlemsstat, med utgångspunkt i de gemensamma strategiska riktlinjerna, ska utarbeta en nationell strategisk plan, och det utgör själva ramen för det programarbete som gäller.

Som jag nämnde under återrapporteringen har inte den politiska överenskommelsen formaliserats än. Den här femmånadersperioden börjar inte löpa förrän tidigast från september. Det här är återigen en ren presentationspunkt, och det förutses inte bli någon diskussion i rådet. Sverige har ställt sig bakom LBU-förordningen, och vi tycker att det är bra att de gemensamma riktlinjerna presenteras.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen.

Vad gäller sektorn för socker tar vi alla punkter i ett sammanhang, a, b och c.

Anf. 114 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Det här är ett mycket omfattande förslag som är viktigt, den i särklass viktigaste frågan under det brittiska ordförandeskapet på jordbruksidan. Det finns en koppling till förhandlingen inom WTO också, som ni säkert känner till.

Rent allmänt kan jag säga att vi från svensk sida välkomnar förslaget. Vi tycker att det är mycket som är väldigt bra i förslaget. Det innehåller bland annat kraftiga prissänkningar. När det gäller socker ska priset gå ned med 39 % och för sockerbetor med 42,5 %. Vi tycker att det är ett steg mot en mer marknadsorienterad sockersektor.

Det är också ett förslag som är mer långtgående än det meddelande som kommissionen lade fram 2004. Därför tycker vi att det är en bra utgångspunkt för en fortsatt diskussion. Regeringen tycker också att det är viktigt att det blir en mer konkurrenskraftig sockerproduktion inom EU.

Ordförandeskapet har delat ut tre frågor som ska diskuteras vid rådsmötet. Den första frågan är följande: Är det frivilliga omstruktureringsprogrammet, kombinerat med en större prissänkning, att föredra framför en mindre prissänkning och obligatorisk kvotneddragning, såsom föreslogs i kommissionens meddelande i juli 2004?

Svaret från svensk sida är att vi anser att en kraftig prissänkning är nödvändig men att vi hellre hade sett en total kvotavveckling. Men vi måste vara realistiska. Det här är det förslag som ligger på bordet, och vi bedömer inte att detta ligger i den närmaste framtiden. Om vi väljer att diskutera det förslag som finns på bordet vill vi att produktionsminskningarna sker på ett marknadsmässigt sätt. En sak som vi möjligen saknade jämfört med det förra meddelandet från kommissionen 2004 var att det innehöll en möjlighet att sälja kvoterna mellan medlemsstaterna. Det finns inte med i det här förslaget. Vi skulle gärna se en sådan möjlighet.

Under förutsättning att kvotavvecklingen inte sker anser vi från svensk sida att förslaget om omstrukturering bör kombineras med en möjlighet till kvotförsäljning efter omstruktureringens slut. Det menar vi skulle ge en mera marknadsorienterad lösning på minskningen av produktionen inom unionen.

En annan fråga som regeringen bedömer som viktig att lyfta fram gäller alternativa sötningsmedel. Regeringen anser att en omedelbar kvotavveckling av de alternativa sötningsmedlen skulle vara önskvärd. Den skulle påskynda den strukturomvandling som är nödvändig. Inställningen är att produktionen ska ske där den är mest lönsam och mest effektiv. Därför borde alla kvoterna för alternativa sötningsmedel, till exempel isoglukos, släppas fria. Om det inte blir fria kvoter för till exempel isoglukos vill vi från svensk sida att Sverige ska få en sådan kvot. I dag är kvoten satt till noll för Sverige. Det finns en industri som vill tillverka isoglukos.

Det är svaren på den första frågan.

Den andra frågan från ordförandeskapet är: Stöder ni att reformen ges ett långtidsperspektiv genom att den varar till och med regleringsåret 2014/15? Där är inställningen att Sverige stöder ett långtidsperspektiv och en långtgående reform. Vi anser inte att det här förslaget är tillräckligt långtgående. I synnerhet det faktum att kvoterna bevaras tycker vi är

mindre lyckat. Det gör att vi i och för sig kan se ett behov av en översyn tidigare än 2014/15.

Den tredje frågan lyder: Är kommissionens förslag till kompensation rättvist och balanserat i linje med de senaste reformerna av den gemensamma jordbrukspolitiken? Vårt förslag till svar där är att enligt det förslag som kommissionen har lagt fram måste ytterligare budgetmedel skjutas till. Det är någonting som vi inte kan ställa oss bakom. Man ska betala ut kompensation som direkt stöd. Vi tycker att den kompensationen helt enkelt är för generös. Den är generös givet den höga lönsamhet som har funnits under en lång tid inom sockersektorn. Vi tycker att kompensationen ska begränsas så att inte budgetkostnaden totalt sett ökar. Det är inställningen i dessa tre frågor.

Sammanfattningsvis välkomnas förslaget. Vi tycker att det är bra att det sker en genomgripande reform som strävar mot bättre konkurrenskraft. Det är viktigt för att sockersektorn ska ha en framtid inom EU. Vi tycker att kommissionens förslag är en bra utgångspunkt, men vi skulle gärna ha sett lite mer radikala förslag på vissa punkter.

Anf. 115 INGVAR SVENSSON (kd):

Socker är sött. Man kan säga att kommissionens förslag möjligtvis är surt och regeringens kanske kan karakteriseras som beskt.

Det här handlar ändå om en hel del människor som kommer att drabbas. Detta är dramatiska åtgärder. Vi har 3 500 odlare i Sverige med ca 10 000 som är beroende av detta för sin försörjning. Vi har 45 000 odlare i hela EU, och kanske 100 000 människor är beroende av detta. Därför ska man inte vidta drastiska åtgärder, utan man bör successivt, tycker vi, fasa ut det här så att vi får en mera balanserad utveckling. Om man genomför detta, hur hanterar man kompensationen till de svenska odlarna? Det är klart en fråga för sig.

Vad som finns med i bilden är de allra fattigaste ländernas situation; de kommer att drabbas hårt. Det är en riktlinje i debatten, men den inriktning som regeringen har ställer vi oss inte bakom.

Anf. 116 JAN ANDERSSON (c):

EU utmålas ofta som boven i sockervärlden. Självklart behövs det en reform, men samtidigt tror jag att det är oerhört viktigt att vi har klart för oss att de andra aktörerna inte alltid agerar oegennyttigt. Då tänker jag på Brasilien och de andra stora. Det är oerhört mycket egennyttiga i deras agerande också. Därför gäller det att vara lite taktisk när man går in i en så här stor reform från EU:s sida.

Jag har några frågor. Med tanke på de ståndpunkter som nu redovisas som svenska: Finns det något enda EU-land som delar våra ståndpunkter? Har vi stöd från andra?

Det kunde vara intressant att höra vilken analys regeringen har gjort av den svenska utvecklingen av sockersektorn med de ståndpunkter som redovisas.

I likhet med kd stöttar vi inte regeringens linje i det här. Reformperioden, eller rättare sagt inträdandet av reformen, är i sken av storleken på reformen alldeles för kort.

2004/05:41

15 juli

När man pratar om tidsperspektivet, som ju är korta, vore det klädsamt att få någon typ av inriktning för hur kompensationen för svensk del kommer att hanteras.

Anf. 117 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Herr ordförande! Det står i texten att Sveriges målsättning är att utgifterna för EU:s jordbrukspolitik ska minska. Det är väl något som vi har diskuterat ofta i samband med finansiella perspektivet. Förslaget innebär att de direkta utgifterna för jordbruksbudgeten ökar. Därför är vi i Vänsterpartiet mycket tveksamma till förslaget. Det är ett omfattande förslag, och det krävs en ordentlig analys. Vi i miljö- och jordbruksutskottet borde kanske titta betydligt närmare på förslaget.

Det här innebär en strukturrationalisering. Det innebär en ökad koncentration. Ingvar Svensson sade att det finns många odlare i Sverige. Jag har hört kritiska synpunkter från Gotland. Jag vet inte om ni på departementet har hört det också. Skånes bönder är inte heller så nöjda med förslaget. Hur är er bedömning? Hur mycket dyrare blir förslaget egentligen än i dag?

Anf. 118 CHRISTINA AXELSSON (s):

Vi har inte haft möjlighet att diskutera detta ordentligt ännu i vårt utskott. Det är väl därför det kommer så många frågor vid sittande bord på EU-nämnden.

För egen del vill jag fråga om den svenska ståndpunkten. Det står här att förslaget dock har brister som Sverige har svårt att acceptera. Det handlar om produktionen av socker och alternativa sötningsmedel.

Finns det i fråga om isoglukos och att släppa kvoterna fria andra länder som står på vår linje? Jag läste någonstans – nu hittar jag det inte – att en del av det här skulle börja gälla redan 2006. Hur ser tidsplanen egentligen ut för det kommande arbetet när vi ska fatta beslut om dessa frågor? Det här är bara en riktlinjedebatt, och det här är en första diskussion, men det är viktigt att vi är klara från Sveriges sida om hur vi kommer att göra. Det är viktigt att vi på hemmaplan börjar diskutera hur vi ska kompensera dem som drabbas.

Jag läste i medierna att det har varit en uppvaktning från Betodlarna på departementet. Jag skulle vilja höra om det kom fram något om vad branschen säger om detta.

Anf. 119 LARS LINDBLAD (m):

I det här skedet när det är mer fokus på frågor och svar, där vi i ett tidigt skede behöver reda ut vilken väg vi ska gå, känns det märkligt för min del att säga huruvida jag stöder regeringen eller inte. Det här handlar snarare om att försöka få regeringen att gå i en viss riktning. Därför ställer jag en del frågor. Därför kommer inte jag att som en del kring bordet att markera stöd eller icke stöd i det här skedet. Det återkommer jag till i ett senare skede.

När det gäller de övergripande bedömningarna delar jag regeringens ambitioner, framför allt när det gäller att öka marknadsmässigheten. Det gäller målet om att det vore bättre att hitta en lösning där kvoterna löses upp successivt och går mot prissänkningar, det vill säga man får ett större marknadsgenomslag och mindre av någon form av ”planekonomi *light*”.

Dessutom vore det smakfullt att försöka hitta en avtrappningsmodell för de år man diskuterar.

Om man vill ha denna ordning känns det centralt för min del att samtidigt diskutera kompensationen. Det innebär, som vissa runt bordet har sagt, ett rejält avbräck i intäkterna. Det måste hanteras på något sätt. Det finns egentligen inget självändamål att svensk produktion ska försvinna. Det handlar snarare om att ett felaktigt system ska försvinna, inte produktionen i sig.

Därför skulle jag vara intresserad av att höra Tomas Dahlman reda ut lite mer hur den svenska linjen är när det gäller kompensationsåtgärderna. Vår utgångspunkt handlar mycket om att kompensationen ska gå till dem som drabbas. Vi har ibland tendensen i Sverige att sprida ut kompensationen också till dem som inte drabbas. Det skulle vara intressant att höra vilken modell man kan tänka sig.

Den andra frågan handlar om hur departementet ser på vad som kan väntas av den kommande världsmarknadsordningen efter detta. Jag tror att Jan Andersson också var inne på detta. Det gäller nämligen vad egentligen konsekvenserna blir för MUL och AVS-länderna när den eventuella modellen slår igenom. Där nämndes Brasilien och Thailand. De är rätt aggressiva på världsmarknaden just nu. Det är kanske inte för den typen av länder som vi i första hand ska stärka konkurrenskraften. Det är snarare de allra fattigaste länderna vi borde värna.

Det är också intressant att se de mer ekologiska effekterna av den brasilianska storoffensiven när det gäller etanolproduktion kopplad till socker. Blir resultatet av den avvecklingen av politiken att vi masskövlar regnskog i Amazonas – om jag ska vulgarisera min linje lite grann? Det är inte någon önskvärd svensk position. Det vore intressant att höra bedömningen av vad det ska bli för marknadsgenomslag. Hur kan marknaden se ut med de modellerna?

Anf. 120 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Det är en bra aspekt. Jag tänkte ställa de frågorna. Tar man upp miljöfrågeaspekten? Tar man upp folkhälsoproblemen med socker? Hade det handlat om tobak hade folkhälsan diskuterats. Men sockret finns där som ett hot mot folkhälsan. Finns det med någonstans i diskussionerna?

Anf. 121 BO KÖNBERG (fp):

Frihandel och liberalisering av jordbrukspolitiken är bland det svåraste som finns. Det behöver man bara lyssna på några av inläggen runt bordet i dag för att inse.

Vår inställning är att reformer ska göras åt det hållet att det blir en liberalisering till stånd. Vi inser också att regeringen gör bedömningen att det inte går att komma hur långt som helst på vägen i den värld vi befinner oss i. Men inriktningen förefaller oss, trots att det finns mängder av tekniska frågor som bör ställas, att ändå gå åt rätt håll. Vi har flera frågor om detta, precis som alla andra, som vi skulle vilja ha svar på innan vi blir klara. Men huvudinriktningen förefaller vara åt rätt håll.

Jag har två frågor. Den ena gäller översynen. Det förefaller lämpligt om det går att få en något kortare period innan översynen ska äga rum eftersom annars fryses det nya systemet för rätt lång tid framåt. Sedan vill jag upprepa den fråga som några har tagit upp, nämligen att vi måste

2004/05:41

15 juli

ha en tydligare och klarare bild av hur det kommer att slå för de allra fattigaste länderna. Jag vill gärna se en kommentar på den punkten.

Anf. 122 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr ordförande! Jag har en mer politisk synpunkt i det här sammanhanget. Vi brukar med läpparnas envishet i högtidliga tal i talarstolar tala om vad vi tycker om EU:s jordbruksstöd. När det sedan kommer till de verkliga förslagen brukar vi krypa bakom alla möjliga intressen på jordbruksmarknaden. Det är fegt. Det är en sak att säga vad vi tycker om EU i olika tal, men vi brukar inte stå för dem när det sedan kommer till den praktiska politiken. Jag konstaterar att det är mycket av det som kommer fram i frågorna och synpunkterna i svaren kring den här frågan. Det är precis som med många andra jordbruksfrågor. Jag konstaterar att för min del kan jag stå bakom regeringens ståndpunkt i det här sammanhanget.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Och hela s-gruppen förstår jag, inte bara för egen del!

Anf. 124 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Det var många frågor. Jag tar dem i den ordning de ställdes. Ni får påminna mig om jag har glömt något.

Först var det Ingvar Svensson och frågan om inga drastiska åtgärder.

Bedömningen som Jordbruksverket och Jordbruksdepartementet gör är att Sverige har mycket god konkurrenskraft generellt sett. Vi kommer att tillhöra de medlemsstater i EU som kommer att klara det här bäst om förslaget genomförs som det ser ut. Det är inte vi som ligger mest illa till. Det är ändå viktigt att ha det i bakhuvudet. Det visar de studier som har gjorts, och även kommissionens egna bedömningar visar att Sverige tillhör de länder som kommer att klara sig bäst. Det krävs drastiska åtgärder för att leva upp till det som WTO kräver.

Man ska ha klart för sig att av alla viktigare delar av jordbrukspolitiken är det ingen sektor som får så mycket stöd som sockersektorn. Det är bakgrunden till att förslagen ser så drastiska ut med kraftiga prissänkningar. Det är från en väldigt hög nivå.

Det är riktigt som flera var inne på att det finns delar av Sverige, främst Gotland, som kommer att ha problem. Gotland har redan i dag problem eftersom transportkostnaderna är höga. Jag är ingen expert på sockerproduktion, men det är tydligen så att transportkostnaderna är avgörande. Det är viktigt att ha nära till sockerbruk och annat. Det är ett stort handikapp för Gotland – och kanske Öland.

87 % av den svenska betodlingen sker i Skåne. Där är bedömningen att Skåne står väl rustat. Men visst finns det problem i mer perifera områden i det här sammanhanget. Det lär regeringen få anledning att återkomma till.

Det var också fler som ställde frågan om kompensation till svenska odlare. Det finns möjlighet att antingen betala pengar direkt till berörda sockerbetsodlare eller att regionalisera detta, det vill säga fördela pengarna på flera – inte bara dem som odlar sockerbetor. Regeringen eller jordbruksministern har inte tagit ställning till vilken modell som ska väljas. Vi tycker att det är rimligt att vänta på hur förslaget kommer att se

ut i slutändan för att sedan ta ställning i frågan. Det är vårt svar för dagen.

Det var också fler som var inne på hur de fattigaste länderna drabbas. Det är en svår fråga. Det är flera organisationer som är engagerade i detta, till exempel Svenska kyrkan, Världsnaturfonden och många andra ideella organisationer.

Det är viktigt att kommissionen är medveten om problemen. Samma dag som förslaget lades fram, den 22 juni, presenterade biståndskommissionären en handlingsplan för de länderna. Några var inne på att man måste skilja på olika u-länder. De har olika förutsättningar. För vissa av de fattigaste länderna, MUL, är bedömningen att de har goda förutsättningar att klara sig långsiktigt. Det finns andra som kanske har en konstlad produktion i dag, som bygger på att de kan sälja till tre gånger världsmarknadspriset till EU. Det är inte långsiktigt hållbart. Alla runt bordet här inser att det är ett problem som måste lösas, övergångsvis och så vidare. Det är viktiga problem, men vi får inte heller slänga alla våra andra principer över ända.

Jan Andersson ställde också frågan om vi var ensamma eller om fler medlemsstater var på vår sida. Det riktigt radikala lägret är främst Sverige och Danmark. Det kan vara intressant att veta, inte minst efter det som hände i Europeiska rådet senast, att Tyskland, Frankrike och Storbritannien också är i reformlägret. Då kanske någon förvånas med tanke på fransmännens inställning till den gemensamma jordbrukspolitiken. Det är helt enkelt så att Frankrike väl är det medlemsland som har de bästa förutsättningarna för sockerproduktion. Det ligger i Frankrikes intresse att reformen genomförs.

Flera av de nya medlemsstaterna är också på vår sida, bland annat Estland, Tjeckien och Slovakien. Nederländerna finns sedan tidigare.

Bedömningen är att det är mycket hårda ord nu när förslaget har presenterats, men förslaget har goda förutsättningar att antas.

Det var också en fråga som ställdes om tidtabellen. Det brittiska ordförändringskapets ambition är att det här ska antas i november. Det är viktigt inför WTO-mötet i Hongkong i december. Det är en ambitiös, men inte helt orealistisk, tidsplan.

Sven-Erik Sjöstrand tog upp frågan om att det är en ambition för Sverige och jordbrukspolitiken med minskade utgifter. Jag sade att det är en del som vi tycker illa om från svensk sida, nämligen att det här innebär ökade utgifter i EU:s budget. Vi ska försöka verka för att få ned dem. Ett sätt att få ned utgifterna är att bland annat inte ha så generös kompensation, som det här förslaget innehåller. Sedan kommer priserna att sjunka för sockret, vilket är bra för budgeten – att man inte betalar ut lika mycket kompensation den vägen. Hur mycket dyrare det blir än i dag har vi inga siffror på. Återigen beror det på hur slutresultatet blir, så vi får väl anledning att återkomma till det.

Christina Axelsson frågade om isoglukos och att släppa kvoterna fria. Det finns väl ingen annan medlemsstat, som jag vet, som drivit den frågan lika hårt som vi. Vi har stöd från några länder – i princip. Man kan säga att det här delvis är en rest av att vi misslyckades med att få en isoglukoskvot när vi gick med i EU och att vi tycker att det är orättvist. Det fanns flera skäl till att frågan inte drevs så hårt. Det finns alltså en indu-

2004/05:41

15 juli

stri som vill producera isoglukos i Sverige, och vi tycker att det av rena rättviseskäl är rimligt att vi också får producera det.

Beträffande uppvaktning från Betodlarna kan jag säga att vi fått väldigt många uppvaktningar. Vi är flitigt uppvaktade både av betodlare och av sockerindustrin. Den bild jag tecknade var att svenska betodlare har god konkurrenskraft och att det finns goda förutsättningar att fortsätta producera socker. Men det är klart att Betodlarna kanske målar den i lite andra färger. Vi har dock en bra dialog både med betodlare och med sockerindustrin där vi går igenom de olika förslagen.

Till Lars Lindblad vill jag säga att det inte är något självändamål att produktionen ska upphöra i Sverige. Bedömningen är att vi har goda förutsättningar och att konkurrenskraften är god. Vad sedan gäller modell för kompensationerna, när de ska betalas ut, har, som jag tidigare sade, regeringen inte bestämt sig. De övriga frågorna gällde de fattigaste länderna.

Leif Björnlod tog upp folkhälsoaspekten, och om man ska vara riktigt uppriktig måste man säga att den lyst med sin frånvaro. Ett alternativ är att man skulle beskatta sockret. Det har jordbruksministern varit inne på tidigare, men det är ingenting som diskuteras i samband med det här förslaget. Det var rent hypotetiskt.

Bo Könberg var inne på frågan om översyn. Ett skäl till att vi är lite skeptiska – för att uttrycka det så – till att det ska läsas fram till 2014/15 är just att det ska ske en ny *midterm review*, översyn. Den är planerad till 2009/10, och därför tycker vi att det är rimligt att man då åter tittar på sockret. Jag håller alltså med om den synpunkten.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Jag noterar också att det finns ett antal frågor kvar att besvara under resans gång, bland annat vad avser konsekvenser för fattigare länder och halvtidsöversyn.

Under Övriga frågor finns en punkt som handlar om uppläggning av det kommande arbetet. Inledningsvis hoppade vi också över punkten om ordförandeskapets arbetsprogram, men du var inne på att det väl framför allt kommer att handla om socker. Finns det något att säga om den punkten?

Anf. 126 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Jag kan säga att det hela är lite lustigt. Vi har ett brittiskt ordförandeskap, men vi har bara fått ordförandeskapsprogrammet på franska. Jag vet inte om det är någon konspiration bakom men den brittiske ministern är både miljö- och jordbruksminister och det är ett gemensamt program för båda rådskonstellationerna. Den i särklass viktigaste frågan på jordbruksområdet är sockerreformen, men de har även tryckt på djurhälsa och djurskydd. Där handlar det om aviär influensa och även TEC. Det gäller det så kallade broilerdirektivet, alltså slaktkycklingar.

Som ett övergripande tema för hela det brittiska ordförandeskapet finns klimat och klimatförändringar. Jag kan nämna att vid det informella jordbruksministermötet i början av september, som kommer att vara gemensamt för jordbruks- och miljöministrarna, kommer klimatföränd-

ringens påverkan på jordbruket att vara den fråga som diskuteras. Det är väl det jag kan säga om ordförandeskapsprogrammet.

2004/05:41
15 juli

Anf. 127 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi den informationen.

Det finns en ny fråga om färskt fjäderfäkött, definitionen av det. Är det något som föranleder en föredragning eller information?

Anf. 128 Departementsrådet TOMAS DAHLMAN:

Det är den nederländska delegationen som tagit upp frågan. Det gäller bland annat det förhållandet att kycklingkött som varit fryst kan säljas upptinat och då betecknas som färskt. Nederländerna har tagit upp frågan och tycker att det inte är en bra ordning. Vi delar den nederländska synen att det egentligen är en fråga om konsumentinformation. Som konsument förväntar man sig att färsk kyckling inte ska ha varit fryst.

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Okej. Inga A-punkter? Nej. Då tackar vi Tomas Dahlman och medarbetare. Trevlig sommar!

Innehållsförteckning

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statssekreterare LARS DANIELSSON	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statssekreterare LARS DANIELSSON	1
Anf. 5 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	3
Anf. 6 Statssekreterare LARS DANIELSSON	4
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 8 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	4
Anf. 9 LARS LINDBLAD (m).....	5
Anf. 10 BO KÖNBERG (fp).....	5
Anf. 11 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 13 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 15 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	6
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 17 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 19 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	7
Anf. 20 KARIN GRANBOM (fp).....	7
Anf. 21 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	8
Anf. 22 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	8
Anf. 23 KARIN GRANBOM (fp).....	9
Anf. 24 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	9
Anf. 25 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	9
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 27 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	10
Anf. 28 KARIN GRANBOM (fp).....	10
Anf. 29 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	10
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 31 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	10
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 33 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	10
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 35 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	11
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 37 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	11
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 39 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	12
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 41 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	12
Anf. 42 BO KÖNBERG (fp).....	12
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 44 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	13
Anf. 45 BO KÖNBERG (fp).....	13
Anf. 46 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	13
Anf. 47 BO KÖNBERG (fp).....	13
Anf. 48 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	13

Anf. 49	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 50	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	13
Anf. 51	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	14
Anf. 52	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	14
Anf. 53	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	15
Anf. 54	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	15
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 56	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	15
Anf. 57	PER BILL (m)	15
Anf. 58	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	15
Anf. 59	Utrikesrådet ANDERS AHNLIID	16
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 61	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	16
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 63	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	17
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 65	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	17
Anf. 66	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	17
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 68	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	17
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 70	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	17
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 72	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	17
Anf. 73	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	18
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 75	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	18
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 77	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	18
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 79	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	18
Anf. 80	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	19
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	19
2 §	Rättsliga och inrikes frågor (terrorism)	20
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 83	Statssekreterare DAN ELIASSON	20
Anf. 84	BEATRICE ASK (m)	22
Anf. 85	INGVAR SVENSSON (kd)	23
Anf. 86	LEIF BJÖRNLOD (mp)	23
Anf. 87	BÖRJE VESTLUND (s)	24
Anf. 88	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	24
Anf. 89	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	25
Anf. 90	Statssekreterare DAN ELIASSON	25
Anf. 91	BEATRICE ASK (m)	27
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 93	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	28
Anf. 94	INGVAR SVENSSON (kd)	28
Anf. 95	HILLEVI LARSSON (s)	29
Anf. 96	Statssekreterare DAN ELIASSON	29
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	30
3 §	Jordbruk och fiske	31

Anf. 98	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 99	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	31
Anf. 100	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 101	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	31
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 103	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	32
Anf. 104	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 105	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	32
Anf. 106	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 107	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	32
Anf. 108	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	32
Anf. 109	LEIF BJÖRNLOD (mp).....	33
Anf. 110	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	33
Anf. 111	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 112	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	33
Anf. 113	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 114	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	34
Anf. 115	INGVAR SVENSSON (kd).....	35
Anf. 116	JAN ANDERSSON (c).....	35
Anf. 117	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	36
Anf. 118	CHRISTINA AXELSSON (s)	36
Anf. 119	LARS LINDBLAD (m)	36
Anf. 120	LEIF BJÖRNLOD (mp).....	37
Anf. 121	BO KÖNBERG (fp).....	37
Anf. 122	BÖRJE VESTLUND (s)	38
Anf. 123	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 124	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	38
Anf. 125	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 126	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	40
Anf. 127	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 128	Departementsrådet TOMAS DAHLMAN	41
Anf. 129	ORDFÖRANDEN	41